

TISOVSKÝ MESAČNÍK

Mestské noviny
občanov Tisovca
a Rimavskej Píly
XVI. ročník

číslo 12

december 2007

cena 7,-Sk

Stromček i výzdoba v meste nám už teda svieti. Za zdarný priebeh slávnosti ďakujem všetkým účinkujúcim: žiakom a učiteľom ZUŠ, DFS Čížček a DH Hradovanka. Zvlášť ďakujem Norbertovi Mauerovi, Marošovi Rumovi Hrončekovi, Ing. Karolovi Csöllemu, Braňovi Kriškovi a Ing. Petrovi Mináčovi, primátorovi mesta. Vám všetkým želáme pokojné, šťastné a veselé vianočné sviatky.

redakcia

Vážení občania, pozývame Vás na pripravované podujatia v decembri 2007

- 7.12. Mikulášsky program ZŠ – kinosála – 15.00
- 11.12. Vianočný koncert ZUŠ – kinosála – 16.00
- 12.12. Adventný koncert – ev. kostol – 16.00
- 13.12. Caffé house – (program EGT) spoločenská sála – 18.00
- 14.12. Daxnerov Tisovec 2007 – prehliadka speváckych zborov dospelých – 27. ročník – kinosála – 18.00
- V rámci prehliadky predajná výstava ľudovo – umeleckých výrobkov „Vianočná nálada“, ktorú hudobne sprevádzajú žiaci ZUŠ – vestibul pred kinosálou – 17.00
- 18.12. zasadnutie MsZ – MsÚ – 15.00
- profesionálny program Na Vianoce s Anderom – kinosála - 18.00
- 20.12. Folklórne Vianoce – kinosála – 17.00 – vystupuje FSK Tisovec a DFS Čížček
- 21.12. koledovanie DFS Čížček v meste
- 25.12. premiéra DS. T. Vansovej R. Píla: J.G.Tajovský: Zmetki – statki – KD Rim. Píla – 18.00
- 31.12. Silvester a víťanie Nového roka 2008 s ohňostrojom

Upozornenie:

Do poštových schránok ste mali dostať letáčky s podujatiami. Plánovaná premiéra DS Daxner 22.12.2007 sa prekladá na 19.1.2008. Po nej chystáme aj Divadelný bál.

Vianočné vinše tisovských pastierov a zvonára

Neraz si spomínam na vianočné sviatky môjho detstva v rodnom Tisovci. Mali svoje neopakovateľné čaro. Nie, nechcem sa tu rozpisovať o svojich zážitkoch; chcem sa len zmieniť o „vinšoviaroch“, ktorí chodievali priat’ „šťastie, zdravie a hojné božské požehnanie“. Očakávaní a vítaní boli najmä „profesionálni vinšovári“ - pastieri a zvonár, ktorí mali vinšovanie takrečeno vo svojej pracovnej náplni. Pred Štedrým večerom vinšovali pastieri: P. Palider, pastier čriedy účastinárov pasienkovej spoločnosti Teplica a J. Zázik, pastier mestskej čriedy, (ktorý opatroval aj mestských bujalov).

Vinš P. Palidera: „Vinšujem vám šťastlivé sviatky, šťastie, zdravie, božô požehnanie; poprvô nám a podruhé statočku, ktorý si prichovávalo.“

Vinš J. Zázika: „Som len pastýr, ale dobrú novinu vám zvestujem: Narodil sa nám spasiteľ, všeho sveta vykupiteľ; ja sa tomu radujem a šťastlivé sviatky vám vinšujem.“

V predvečer Nového roka prišiel vinšovať zvonár J. Rosiar: „Vinšujem vám šťastie, zdravie, hojnô božô požehnanie; soli, múky i peňazí, za hodinu tisíc razí.“

Vinšoviarom sa podľaťovalo - „Nak Pánboh uslyší“ a nato boli pohostení a obdarovaní.

Hneď po Novom roku dostal sa kominár, M. Bálint. Doniesol kominársky kalendár a poprial nám všetko najlepšie v novom roku; nepovedal nijaký vinš (ten bol vytlačený na kalendári). Aj kominár bol pohostený a obdarovaný.

Cyril Kraus

na svojom zasadnutí 29. 11. 2007

schválilo:

- zápis do kroniky mesta Tisovec za rok 2005 v znení zapracovaných pripomienok a rozpravy k tomuto uzneseniu
- odmenu pre kronikára mesta vo výške 15 000,- Sk
- správu o vyučovacej činnosti, jej výsledkoch a o podmienkach Základnej školy Dr. V. Clementisa v Tisovci za školský rok 2006/2007
- správu o vyučovacej činnosti, jej výsledkoch a o podmienkach Základnej umeleckej školy v Tisovci za školský rok 2006/2007
- správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a o podmienkach Materskej školy Tisovec za školský rok 2006/2007
- /- správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a o podmienkach Materskej školy Rimavská Píla za školský rok 2006/2007
- výšku nájomného na nájom lesných porastov pre MESTSKÉ LESY Tisovec s.r.o. na roky 2008, 2009, 2010 v zmysle predloženého dodatku č. 7 k nájomnej zmluve zo dňa 1. 1. 2003 bez pripomienok
- úpravu rozpočtu mesta na rok 2007 rozpočtovým opatrením č. 3 podľa prílohy k tomuto uzneseniu
- úpravu predloženého dodatku Dr. V. Clementisa v Tisovci na rok 2007 rozpočtovým opatrením č. 1 podľa prílohy k tomuto uzneseniu
- výšku nájomného za prenájom plynových kotolní na sídlisku Stred a Hradová pre Služby mesta Tisovec s.r.o. za účelom výroby a distribúcie tepla a teplej úžitkovej vody za rok 2008, 2009, 2010 vo výške 100 000,- Sk/rok
- za účelom využitia nebytových priestorov v predajni KNÍHKUPECTVO aj na poskytovanie informácií o turistických a prírodných zaujímavostiach mesta a o voľnočasových aktivitách v meste dodatkom č. 1 k nájomnej zmluve medzi mestom a Službami mesta Tisovec s.r.o. zo dňa 9.3.2007 kompenzáciu ročného nájomného vo výške 95 % t. j. ročné nájomné 800,- Sk a splatnosť nájomného jednou splátkou do 15.12. príslušného kalendárneho roka
- zabezpečovanie služieb verejného osvetlenia a verejného rozhlasu prostredníctvom spoločnosti Služby mesta Tisovec s.r.o. na základe predloženého návrhu zmluvy č. 1/2007 o poskytovaní služieb so vznesenými pripomienkami a **požiadalo** primátora mesta o uzavretie predloženého návrhu zmluvy až po zapracovaní vznesených pripomienok
- zabezpečovanie údržby verejnej zelene a poriadku prostredníctvom spoločnosti Služby mesta Tisovec s. r. o. na základe predloženého návrhu zmluvy č. 2 o poskytovaní služieb so vznesenými pripomienkami a **požiadalo** primátora mesta o uzavretie predloženého návrhu zmluvy až po zapracovaní vznesených pripomienok
- dodatok č. 3 k nájomnej zmluve medzi Mestom Tisovec a Vierou KUBOVE zo dňa 2.2.2005, ktorým sa nájom predlžuje do 31. 12. 2009. Ostatné články zmluvy ostávajú v pôvodnom znení.

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

- dodatok č. 2 k nájomnej medzi Mestom Tisovec a ROS – reklamno obchodnou spoločnosťou s.r.o. Pezinok zo dňa 30. 11. 2004, ktorým sa nájom predlžuje do 31. 12. 2009. Ostatné články zmluvy ostávajú v pôvodnom znení.
- ukončenie nájomného vzťahu – prenájom nebytových priestorov v objekte č. s. 89 na Námestí Dr.V.Clementisa v Tisovci medzi Mestom Tisovec a EURO-WOOD SK s.r.o. dohodou zmluvných strán k 30. 11. 2007.
- ukončenie nájomného vzťahu – prenájom časti pozemku parc. č. CKN 2670 v k.ú. Tisovec medzi Mestom Tisovec a Evou HAKEĽOVOU dohodou zmluvných strán k 30. 11. 2007
- ukončenie nájomného vzťahu – prenájom nebytových priestorov v objekte RADNICE medzi Mestom Tisovec a Silviov JAGERČIKOVU a Annou KUTLIAKOVU dohodou zmluvných strán k 30. 11. 2007
- dodatok č. 1 na prenájom bytu v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci v zmysle čl. II. ods. 2 nájomnej zmluvy zo dňa 1. 12. 2006 pre JUDr. Martina DŽÚRA – trojizbový byt č. 27 s účinnosťou od 1. 12. 2007
- XXVII. poradovník na pridelenie voľných bytov v 30 b.j. na ulici Jesenského č. s. 1470 v Tisovci pre nasledovného uchádzača : Slávka HUDECOVÁ – garsónka ZŤP č. 3 a následne aj pridelenie od 1. 12. 2007
- ZMLUVU o zriadení vecného bremena " Tisovec – m. č. Rimavská Píla SPLAŠKOVÁ KANALIZÁCIA " pre Stredoslovenskú vodárenskú spoločnosť a. s. Banská Bystrica v znení predloženej prílohy
- za účelom majetkoprávného vysporiadania pozemku žiadosť Jána BRSKA s manžel. Magdalénou o odpredaj pozemku parcela CKN č. 7164/11, vedená na liste vlastníctva č. 1354 ako záhrada o výmere 102 m2 z majetku mesta za 1 Sk/m2, t.j. celkom 102,- Sk
- nadobudnutie pozemku do vlastníctva Mesta Tisovec od Evanjelického a.v. cirkevného zboru Tisovec na ulici Malinovského č.3 , parcela EKN č. 224 zastavaná plocha o výmere 322 m2 a parcela EKN č. 226 záhrada o výmere 1303 m2 vedené v LV 309, spolu za kúpnu cenu 10,- Sk
- harmonogram Komunitného plánovania sociálnych služieb
- riadiacu štruktúru pre komunitné plánovanie v zložení: Ing. Valéria Huňová, PaedDr. Katarína Dominiková, Irena Milecová, JUDr. Zuzana Kederová, Bc. Martina Manicová, Jaroslav Lacko, Milan Bútor
- text MEMORANDA o spolupráci pri rozvoji a modernizácii centrálneho systému výroby a distribúcie tepla v Tisovci s nasledovnými pripomienkami :
 - a) v článku 3 termín do 15. 1. 2008
 - b) článok 5 vypustiť
- **vzalo na vedomie:**
 - Informácie zo zasadnutí stálych komisií Mestského zastupiteľstva v Tisovci a Výboru m.č. Rimavská Píla

- informatívnu správu spoločnosti UNIVOD s.r.o. Valaská o postupe prác na realizácii projektu „ Plníčka minerálnej vody Šťavica“ a **poverilo** viceprimátora mesta rokovať o podmienkach nájmu so spoločnosťou UNIVOD s.r.o. Valaská v termíne do 11. 12. 2007
- správu o dotáciách a návratných finančných výpomociach poskytnutých z rozpočtu mesta za rok 2007
- rozhodnutie primátora mesta o pridelení tzv. osobitného bytu v 30 b.j. na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci v zmysle čl. VI. ods. 3 VZN o nakladaní s nájomnými bytmi v 30 b.j. na ulici Jesenského pre Máriu MIHÁLOVÚ – dvojizbový byt č. 9 od 1. 11. 2007
- správu hlavnej kontrolórky mesta o kontrole miestnych daní a poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad
- informáciu o verejnom obstarávaní na dodávku monitorovacieho kamerového systému pre Mesto Tisovec a **schválilo** komisiu v zložení: JUDr. Mário Keleti, PhDr. Katarína Smitková, JUDr. Zuzana Kederová, Ing. Milan Kocka, Ján Martiniak, Ing. Jozef Bánik - s hlasom poradným
- požiadavku komisie ochrany verejného poriadku schváliť v rozpočte mesta na rok 2008 v kapitole " verejné osvetlenie " sumu 150 000,- Sk na rozšírenie siete verejného osvetlenia v meste Tisovec a m. č. Rimavská Píla
- informáciu o návrhu rozpočtu mesta na r. 2008, 2009, 2010 a **uložilo** predsedom komisií mestského zastupiteľstva prejednať návrh rozpočtu mesta v komisiách za spravovanú oblasť a predložiť pripomienky ekonomickej komisii
- podmienky prenájomu nehnuteľností ŽELEZNÍC SR v súlade s predloženou prílohou :
 - 1/pozemky areálu kúpaliska 45 073.- Sk/rok
 - 2/objekt železničnej zastávky Tisovec-Mesto 20 550.- Sk/rok
 - 3/objekt železničnej zastávky Rimavská Píla 54 008.- Sk/rok
- spolu ročný prenájom 119 631.- Sk/rok a **poverilo** primátora mesta prejednať podmienky nájmu so ŽSR v zmysle vznesených pripomienok
- informácie primátora mesta
- **neschválilo:**
 - pridelenie voľného bytu – garsónky ZŤP na ulici Jesenského č.s. 1470 v Tisovci pre Helenu SNOPOKOVÚ z dôvodu, že žiadateľka nespĺňa podmienky VZN o nakladaní s nájomnými bytmi v 30 b.j. na ulici Jesenského v Tisovci a to :
 - a) čl. II. ods. 2 bod 2.1 VZN – žiadateľ nie je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím
 - b) bod 2.6 – žiadateľ si nepriaznivú bytovú situáciu zapríčinil sám vlastnou vinou a z dôvodu jeho platobnej neschopnosti
- Mesto Tisovec prostredníctvom riaditeľky Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb v Tisovci v prípade záujmu žiadateľky vyhovie jej žiadosti o umiestnenie v DDaDSS.

z uznesení MsZ spracovala redakcia

Vyjadrenie k mestskému zastupiteľstvu k bodu č. 19

V júni tohto roku som požiadala MsÚ v Tisovci vzhľadom na moju bytovú situáciu o pridelenie nejakého bytu tu v Tisovci. V dokladoch som riadne uviedla moju finančnú situáciu a odovzdala som doklady na MsÚ. Prišla mi zamietavá odpoveď s odôvodnením, že žiadny byt mi nemôže byť pridelený z dôvodu mojej platobnej neschopnosti. Táto sa končila v júli tohto roku, keď som doplatila 3000,- Sk pôžičku. Na MsÚ mi bolo doporučené podať si novú žiadosť na byt o niečo neskôršie. Druhú žiadosť som si teda podala v októbri tohto roku. Znova to isté zamietnutie z dôvodu mojej platobnej neschopnosti. Bolo mi povedané, že voľné sú len dve garsónky na prízemí s mesačným nájomným 4000,- Sk, ktoré by som ja z môjho dôchodku 7634,- Sk nebola schopná platiť. Tým, že som uviedla pravdivo moju finančnú situáciu, som nepredpokladala, že sa postavím sama proti sebe a MsÚ dám do ruky silnú zbraň, ktorou môže proti mne donekonečna argumentovať. Táto argumentácia s mojou platobnou neschopnosťou len potvrdzuje neochotu a zjavnú nechť MsÚ pomôcť mi v mojej bytovej otázke. 30.11.2007 som dostala na MsÚ písomné vyrozumienie, že sa mi odmieta garsónka ZŤP na ulici Jesenského, nechápem preto MsÚ prečo mi spomína garsónku ZŤP, keď som nie človek s postihom ZŤP a o žiadny byt so zameraním ZŤP som nikdy nepožiadala. Ďalej mi oznamujú, že mesto Tisovec prostredníctvom riaditeľky Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb v Tisovci v prípade záujmu žiadateľky vyhovie jej žiadosti o umiestnenie do zariadenia. Predtým mi bolo vybavené umiestnenie v domove dôchodcov v Tornali. K tomuto sa vyjadrujem, že sa

necítim byť človekom, ktorý patrí do domova dôchodcov. Nemám žiadnu motorickú poruchu, aby sa o mňa mal stavať nejaký sociálny ústav. Ďalej som bola upozornená na zákon o rodine č. 36, ktorý hovorí o tom, že v mojej situácii je povinný sa o mňa postarať v mojom prípade môj syn. K tomuto chcem poznamenať, že manželka môjho syna bola 5 rokov nezamestnaná a momentálne je v skúšobnej dobe do konca decembra tohto roku. Môj syn ako vodič MHD v Banskej Bystrici nezarába toľko, aby vládal platiť z jedného platu trojizbový byt, ktorý aj keď je v krajskom meste lacnejší ako byty v Tisovci, nemá z čoho prispievať mne na živobytie. Okrem toho môj vnuk sa lieči na mentálnu anorexiu, čo vyžaduje značné financie na liečenie v Bratislave. Odôvodňovať moju situáciu tým, že som sa do nej dostala sama je neopodstatnené, pretože od apríla 2004 až doteraz jedná v mojom prípade polícia v Banskej Bystrici, Generálna prokuratúra v Bratislave a Ústavný súd SR v Košiciach. K tomuto poslednému chcem poznamenať, že v júli tohto roku som požiadala na doporučenie p. primátora o zastúpenie na Ústavnom súde v Košiciach Mgr. Mária Keletiho, ktorý mi kázal u neho sa zaregistrovať, čo som aj urobila. Doteraz sa k mojej registrácii menovaný nevyjadril ani neozval.

Týmto chcem poďakovať MsÚ v Tisovci a poznamenať, že s takouto zjavnou neochotou pomôcť človeku na dôchodku som sa za mojich 65 rokov života ešte nestretla. Na riešenie mojej akejkol'vek situácie v Tisovci som asi veľmi biela.

Týmto nezmyselným uznesením sa len MsÚ v Tisovci dostatočne kryl tým, aby nebolo, že sa v mojej veci nič nerobilo.

Dôchodkyňa Helena Snopková

Spev dušu hojí a otvára srdce človeka

Znova je tu čas adventný. To je ten čas veľkých nádejí, keď ťško sneží z oblohy, i z tej, ktorá je v nás a všetko zakryje sneh svojou belobou, všetko očistí a skrášľi svojou nepoškvrnenosťou.

Je taký čas, keď ľudia nežnejú. Oddávajú sa hrejivému čaru Vianoc, voni jedli a roztaveného vosku sviečok.

Zvykajú si na láskavé slová a nehanbia sa ani za sľzu. Vyzliekajú si pancier ľahostajnosti a chcú byť dobrí.

Ten krásny symbol Vianoc nech nás inšpiruje a nech navyke ostane v našich srdciach.

Členom Mužského spevokolu Dr. Samuela Daxnera, našej dirigentke, ale aj nám všetkým spolu, želám milostiplné sviatky vianočné, tiché čaro poľnočné, prežiť šťastne v kruhu svojich najbližších.

Po krásnych Vianociach sa život posunie na krížovku časov a to je rok. Rok je súčasťou dobrého, veselého, starostí, úspechov, ale aj smútku. Keď máme hodnotiť rok, ktorý sa za chvíľu pomíne, treba povedať, že pre náš spevokol bol mimoriadne naplnený prácou. Hlavné druhý polrok bol preplnený a možno až hektický. Pripomenuli sme a oslávili 130 rokov od nášho vzniku, založenia organizovaného spevu v Tisovci. Nuž, ale spev, to je láska. No a pieseň má domov v duši a stále v nej

upratuje. No a preto aj tých 130 rokov...

V tomto roku sme mali veľa vystúpení v Tisovci, tiež sme sa prezentovali na Ministerstve zahraničných vecí v Bratislave pri odhaľovaní reliéfu nášho rodáka Vlada Clementisa, ktorého 55. výročie smrti si práve dnes, keď píšeme tento článok (3.12.2007), pripomínáme. Potom nasledovali ďalšie vystúpenia v Tisovci, ale aj vo Vojvodine u našich dolnozemsých Slovákov v Novom Sade, v Šide a Báčskej Palanke. Tu nie je priestor, aby sme mohli vymenovať všetky aktivity nášho spevokolu, množstvá nácvičných hodín a sústredení. Do konca roka nás čakajú ešte 3 vystúpenia: adventný koncert v evanjelickom chráme v Tisovci, Daxnerov Tisovec a vystúpenie v katolíckom kostole v Brezne, na ktoré všetkých srdečne pozývame. Stále plníme odkaz našich predkov, slúžime slovenskému národu a ožívujeme jeho pieseň. Je to obeť, ale život bez obetí nie je pekným životom.

Za to všetko sa treba poďakovať Vám vážení speváci. Spája nás spoločná láska a cesty medzi steny Daxnerovskej kúrie. Ťažko sa hľadáť slová poďakovania, ktoré by boli dosť dobré na to. Ďakujem Vám bratia speváci a našej dirigentke Mgr. Gabike Rufusovej, ktorá v tých, pre ňu najťažších chvíľach nevymeškala žiadnu nácvičnú hodinu.

Veľkosť poďakovania patrí bratom spevákom, cezpónym. Prichádzajú radi a stále. Vladimír Rufus – R. Sobota, Pokoradz, MVDr. Ján Slabej – Sušany, naša dirigentka, Ing. Peter Rukavica a Peter Cavar – Hnúšťa, MVDr. Ludovít Kríška – Rim. Pila a Silvester Kružel – Muránska Dlhá Lúka. Patrí im veľké poďakovanie.

Úprimné poďakovanie tiež patrí MsÚ, primátorovi Ing. Petrovi Mináčovi a pracovníkom oddelenia kultúry Števovi Sabovi a Ďurovi Brožovi.

V mene všetkých spevákov ďakujem za dôveru občanov Tisovca a Rimavskej Pily, ktorí nás radi počúvajú a pravidelne chodia na naše vystúpenia. No a ešte posledné poďakovanie bratom spevákom, čo sme ich navyď vyprevadili zo spevokolu: Milanovi Boháčikovi a Karolovi Komlóšimu.

Nám všetkým, čo žijeme pod Hradovou na pravom a ľavom brehu Rimavy s láskou a v zdraví nech sa nám spoločne darí roku 2008, v hojnosti dobrého zdravia, šťastia a úspechov.

Abý človek človeka mal vždy rád, aby jeden druhému viac šťastia prial. Nech víťazi viera rozumu a pravdy. Stavajme hrádze zlu a zlému a úspech v každom života kroku Vám želám.

Jaroslav Matko, predseda MSSD

Z činnosti primátora v novembri

2.11.

Pracovné stretnutie s riaditeľom Akadémie vzdelávania Ing. Marianom Majerom a volenými predstaviteľmi samospráv k otázke vzdelávania v Rimavskej Sobote

6.11.

Rokovanie so zástupcami finančného oddelenia Banskobystrického samosprávneho kraja k návrhu investícií Domova dôchodcov a sociálnych služieb Tisovec a Strednej odbornej školy Tisovec – Domova mládeže do rozpočtu Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2008, 2009, 2010

7.11.

Rokovanie na Úrade vlády SR v Bratislave k návrhu zmluvy na poskytnutie finančného príspevku na kamerový systém pre mesto Tisovec

8.11.

Rokovanie so zástupcami Banskobystrickej regionálnej správy ciest k návrhu úpravy štátnej cesty Tisovec – Brezno

9.11.

- Porada zamestnancov mesta k aktuálnym úlohám na mesiac november – december 2007

- Stretnutie s organizátormi Off Road k príprave a zabezpečeniu akcie, ktorá sa uskutoční v mesiaci apríl 2008

12.-13.11.

Účasť na Seminári organizovanom Dexia bankou Slovenko a.s. k príprave samospráv na čerpanie

finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, v Žiline

14.11.

- Účasť na konferencii k možnosti čerpania

finančných prostriedkov zo sektorového operačného programu – lokálna infraštruktúra, v Banskej Bystrici

- Rokovanie k spracovanej dokumentácii na úpravu štátnej cesty Tisovec – Brezno, v Banskej Bystrici

15.11.

- Účasť na zasadnutí Obchodnej priemyselnej komory v Lučenci k návrhu spoločného postupu riešenia problémov okresov Rimavská Sobota, Lučenec, Veľký Krtíš, Poltár, Revúca

- Stretnutie so zamestnancami kancelárie Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity k riešeniu rómskej otázky

19.11.

Rokovanie poslancov Banskobystrického samosprávneho kraja k príprave rozpočtu Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2008, 2009, 2010, v Banskej Bystrici

20.11.

Účasť na prezentácii stredných škôl okresu Rimavská Sobota organizovanej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, v Rimavskej Sobote

21.11.

Rokovanie so zástupcami Banskobystrického samosprávneho kraja k návrhu vypracovania stratégie rozvoja CR v Tisovci a m. č. Rimavská

Pila do roku 2013

22.11.

- Pracovné rokovanie k príprave Mestského zastupiteľstva v Tisovci

- Rokovanie s Mgr. Milanom Krivdom, biskupom Biskupského úradu ZD Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku a PhDr. Helenou Pašiakovou, riaditeľkou Evanjelického gymnázia Tisovec

23.11.

Pracovné rokovanie s poslancami Mestského zastupiteľstva v Tisovci k návrhu rozpočtu mesta na rok 2008 a výhládové roky 2009, 2010

24.11.

- Pracovné stretnutie s europoslancem Ing.

Vladimírom Maňkom vo Zvolene

- Účasť na akcii Deň Mikroregiónu Čierny Hron v Čiernom Balogu

26.11.

Rokovanie s vedením Slovenskej autobusovej dopravy Banská Bystrica o využití objektov a priestorov v Tisovci

27.11.

Pracovné rokovanie so zástupcom Banskobystrického samosprávneho kraja k príprave projektov mesta Tisovec

28.11.

Prvé pracovné rokovanie k spracovaniu návrhu stratégie rozvoja cestového ruchu do roku 2013

29.11.

Rokovanie Mestského zastupiteľstva v Tisovci

PRIEREZ ČINNOSTI V INTEGROVANOM MATERSKOM CENTRE STONOŽKA

- 30. januára – Motivačné stretnutie so zakladateľkou Materského centra Žiar nad Hronom – zúčastnených 11 žien

- 26. februára 2007 Fašiangová oslava – zúčastnených 10 žien + deti

- 9.-10.-11. marec 2007 kurz Zakladám si svoj podnik – zúčastnených 8 žien, 1 muž

- 27. marec 2007 Zdobenie veľkonočných vajčiek – 6 zúčastnených + deti

- 30. marec, 31. marec 2007 kurz Podnikanie vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike – zúčastnených 10 žien

- 8. 6. 2007 „Opekačka a hry v prírode“ – zúčastnených 6 žien + deti

- 14. 6. 2007 Motivačné stretnutie so ženou zo siete vidieckych líderiek – zúčastnených 7 žien

- 22. 6. 2007 Motivačné stretnutie s kozmetičkou – zúčastnených 11 žien + deti

- 18. - 19. 8. 2007 kurz Zakladám si podnik – zúčastnených 8 žien – tento kurz organizovalo Materské centrum Stonožka, konal sa v Komunitnom centre na Rimavskej Pile.

Organizovali sme ho už druhýkrát na požiadanie

matiek z Rimavskej Pily. Prvýkrát sme ho absolvovali v novembri 2006.

- 22. -23. 8. 2007 kurz Múdra domácnosť – zúčastnených 18 žien + deti

- 18. 10. 2007 Beseda s psychologičkou – zúčastnených 6 žien + deti

- 17. - 18. 11. 2007 Počítačový kurz pre začiatočníkov – zúčastnených 11 žien. Kurz sa konal v počítačovej učebni Strednej priemyselnej školy v Tisovci

Okrem uvedených aktivít v priebehu roka prebiehalo v IMC kariérne poradenstvo s Mgr. Emíliou Jányovou - Lopušníkovou. Pomáhali sme klientom pri vypracovaní podnikateľského projektu, zorientovaní sa v problematike hľadania voľných pracovných miest, ale aj písania žiadostí či životopisov.

V letných mesiacoch sme spolu s kariérnou poradkyňou a pracovníčkami ostatných integrovaných materských centier na vidieku zostavili „Manuál pre Integrované materské centrá na vidieku“, v ktorom je možné nájsť okrem iného: Ako správne napísať žiadosť o prijatie do

pracovného pomeru, štrukturovaný životopis, motivačný list, ako sa uchádzať o miesto telefonickým rozhovorom, ako úspešne absolvovať prijímací pohovor. Je tu aj zoznam internetových stránok, ktoré pomôžu pri hľadaní zamestnania a tiež o možnostiach ako získať príspevok ÚPSVaR na samostatnú zárobkovú činnosť, aj pre občanov so zdravotným postihnutím. V manuáli je aj vzor podnikateľského zámeru s vypracovanou finančnou prognózou. Manuál je k nahliadnutiu v Materskom centre Stonožka. Prípadný záujemca si ho môže prefotiť. Veríme, že poslúži dobrej veci.

Každý utorok sa v IMC Stonožka cvičí aerobik. Matky chodia cvičiť spolu so svojimi deťmi, o ktoré sa v priebehu cvičenia starajú pracovníčky centra. Deti si kreslia, maľujú omaľovánky, niektorí starší sa hrajú na počítači alebo len tak šantia v guľicovom bazéne. Ďakujeme pánovi riaditeľovi Ing. J. Fmrticovi, že sme mohli uskutočniť počítačový kurz v priestoroch školy a Ing. Anne Koziakovej za lektorovanie.

Renata Dianišková

Kalendár výročí osobností Tisovca a Rimavskej Pily

Ján Fabricius

335. výročie narodenia evanjelického farára, učiteľa, náboženského spisovateľa

Narodil sa 24.12.1672 v Betliari. Najprv sa učil v Štútniku, neskôr v Rožňave. Od roku 1696 študoval na gymnáziu vo Vratislave, potom odišiel do Frankfurtu na Odre, kde študoval politické a prírodné vedy, v roku 1698 prešiel na univerzitu vo Wittenbergu, kde sa počas troch rokov venoval polemike, filozofii, histórii a lingvistike. Bol autorom dišputácií z univerzitného štúdia. Od roku 1702 bol slovenským evanjelickým farárom v Košiciach. Tu bol tiež učiteľom. V roku 1707 bol povolaný do Kamenian, kde strávil 13 rokov, z toho 8 ako senior. 25.5.1719 prešiel do Tisovca. Bol zvolený i za seniora a túto hodnosť zastával až do svojej smrti 16.11.1734.

Ján Fízel

220. výročie narodenia pedagóga, evanjelického farára

Narodil sa 31.12.1787 v Dolnom Kalníku, okr. Martin. Študoval na lýceu v Levoči a teológiu v Bratislave. Od roku 1812 pôsobil na seniorátnej škole v Necpaloch ako vychovávateľ, hoci pôvodným povolaním bol evanjelický farár. Od roku 1819 bol rektorom evanjelickej vyššej školy v Tisovci. Od roku 1826 bol farárom v Kaze (Maďarsko) a potom v Štútniku.

Bol priekopníkom a propagátorom hláskovacej metódy začiatočného čítania a dvojazyčných učebníc pre národnostne zmiešané oblasti. Účinkoval aj v Učenej spoločnosti malohontskej. Napísal *Krátky spôsob bez obvyčajného šlabikovania k čtení vedoucím, Menší šlabikár s prídavkem uherským sepsaný, Menší šlabikár prirodzeným a snadným způsobem k čtení vedoucím*. Zomrel 15.10.1846 v Štútniku, okr. Rožňava

Miroslava Kojnoková

SOCIÁLNE OKIENKO

Informácia o zmene výšky dávok

Nariadením vlády Slovenskej republiky sa upravila výška príspevku pri narodení dieťaťa zo sumy 4460 Sk na sumu 4560 Sk. Týmto nariadením sa zároveň upravila aj výška príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo v priebehu dvoch rokov opakovane dvojčatá:

- 2470 Sk pre dieťa do 6 rokov veku,
 - 3050 Sk pre dieťa od 6 do 15 rokov veku,
 - 3240 Sk pre dieťa vo veku 15 rokov.
- Nariadením vlády Slovenskej republiky sa zvýšil aj jednorazový príspevok na pohreb, a to zo sumy 2300 Sk na 2400 Sk. Tieto nariadenia vlády nadobudli účinnosť od 1.9.2007.

Informácia o výške minimálnej mzdy

Nariadením vlády Slovenskej republiky sa ustanovila výška minimálnej mzdy:

- a/ 46,60 Sk za každú hodinu odpracovanú zamestnancom,
 - b/ 8100 Sk za mesiac pre zamestnancov odmeňovaného mesačnou mzdou.
- Toto nariadenie vlády nadobudlo účinnosť od 1.10.2007.

Ida Krišková, odd. sociálne správne a školstva MsÚ

K jubileám Štefana Marka Daxnera

Š.M. Daxner sa narodil 26.12. 1822 a zomrel 11.4.1892 v Tisovci. V tomto roku si tak pripomíname 185. výročie jeho narodenia a 115. výročie jeho smrti. Tisovčanom pripomína Š.M. Daxner nielen jeho busta pri ZŠ, ulica pomenovaná po ňom a jeho dom. Podrobnejšie informácie o živote, o jeho snahe založiť gymnázium v Tisovci, o jeho mnohostrannej politickej, kultúrnej, verejnej, osvetovej a literárnej činnosti sú na internete trvalou súčasťou www. stránok mesta Tisovec, Evanjelickeho gymnázia, Strednej priemyselnej školy.

Náš rodák C. Kraus napísal o ňom monografiu. Tisovec si uchováva vo svojej historickej pamäti túto významnú osobnosť.

V rámci historických jubileí Š.M.Daxnera si teraz chceme pripomenúť ďalšiu, taktiež jubilejnú udalosť. V októbri r.1847 (pred 160rokmi) na Mestskom dome (dnes starý Mestský dom), Š. M. Daxner vypracoval dokument v historických prameňoch známy ako *Osnova žiadostí*, ktorá pozostávala z troch bodov: 1. *Zrušenie urbaniálnych záväzkov a oslobodenie ľudu od pánskej stolice*. 2. *Usporiadanie stoličných výborov na základe zastúpenia ľudu tak, aby každá obec ako prvá mravná jednota v živote štátnom istým počtom zastupiteľov v stoličnom zhromaždení zastúpená bola*. 3. *Zvýšenie a prijatie reči ľudu reč úradnú v stolici*. (J. Botto: *Životopis Š.M. Daxnera*, Rimavská Sobota 1922, s.33.) Bola to *Osnova* požiadaviek národných, politických a sociálnych, ktoré by umožnili slobodnejší život Slovákov vo vtedajšom Uhorsku. Tieto sa charakterizujú aj ako politický program, nielen vtedajších stolíc (žúp), ale Slovákov v Uhorsku vôbec. Tieto *žiadosti* boli adresované uhorskému snemu, ktorý zasadal od novembra 1847, ale tento ich odmietol prijať.

Š.M. Daxner sa však nevzdával, rozhodol sa konať. Spojil sa s J. Franciscim a širšie rozpracovali neprijaté *Žiadosti* z jesene roku 1847. Rozhodli sa osobne rozposlať pozvania na veľké ľudové zhromaždenie (na 28. marca 1848) do Lipt. Sv. Mikuláša. Tu sa predniesli *žiadosti* Slovákov v šiestich bodoch:

demokratizácia stoličných výborov a slovenský rokovací jazyk, slovenčina pri súdoch, úradoch a vyučovaní v školách, demokratická zmena volebného práva do snemu - *Mikuláše žiadosti*. Tieto vzbudili záujem na celom území Slovenska. Konali sa ľudové a národné zhromaždenia, na ktorých sa zúčastňovali L. Štúr, M. M. Hodža, M. Hurban a rozširovala sa vlna požiadaviek voči uhorskému snemu. Podnety z týchto zhromaždení potom Š.M. Daxner a J. Francisci v spolupráci s L. Štúrom, M. Hodžom, J. M. Hurbanom, sformulovali vo vyhlásení

(14.bodov), celoslovenského revolučného politického a národného programu, ako - *Žiadosti slovenského národa*, prijaté 11. mája 1848 v Lipt. Sv. Mikuláša.

Tieto predstavujú jeden z najdôležitejších dokumentov v dejinách Slovákov a preto sme sa snažili poukázať na to, že sa vlastne začali tvoriť v Tisovci Š.M. Daxnerom a v priebehu jeho ďalšej neúnavnej politickej, národnej uvedomovacej a organizačnej práce vyvrcholili v dokumente, ktorý sa stal neoddeliteľnou súčasťou revolučných rokov meruôsmych (1848-1849). Možno konštatovať, že od októbra 1847 sa zintenzívnila činnosť Š.M.Daxnera v politickej, publicistickej, osvetovej a organizačnej národnej činnosti a Tisovec sa stal známym ako jedno z významných stredísk národného revolučného hnutia v polovici 19. storočia na území Slovenska.

Pripomínať si dnes tieto historické jubileá Š.M. Daxnera nie je len miestnou, ale aj regionálnou a celonárodnou vďakou za jeho celoživotnú prácu, ktorú vykonal pre ľud a formujúci sa moderný slovenský národ v ťažkých podmienkach Uhorska. Vážime si skutočnosť, že Tisovec dal slovenskému národu takú osobnosť, ku ktorej sa môžeme dnes hrdlo hlásiť. Sme hrdí na to, že vtedajšie spoločenstvo Tisovca vytvorilo podmienky pre činnosť Š.M.Daxnera a podporovalo jeho *Žiadosti*.

Ján Pašiak

pozn.red.: v TM sme si Š.M:Daxnera pripomenuli v aprílovom vydaní a Dr. V. Clementisa v septembri

Ing. Svätopluk Kámen, zakladateľ jaskyniarstva v Tisovci.

Ing. Svätopluk Kámen (27.5.1921 – 5.11.1992) zasvätil celý svoj život prírode a hlavne jaskyniam. Narodil sa v Bratislave, kde absolvoval štúdium na Vysokej škole technickej. Na jeseň v roku 1951 prichádza do Tisovca ako pedagóg na vtedajšiu Hutnícku školu. Po reorganizácii školy sa stáva jej riaditeľom až do roku 1968, keď musel zo školy odísť. Vo funkcii samostatného referenta až do odchodu na dôchodok pracoval vo vtedajších Podpolianskych strojárňach.

Do Tisovca prichádza ako člen obnovenej Slovenskej speleologickej spoločnosti. Po príchode do Tisovca sformoval okolo seba skupinu záujemcov o prírodu a kras najmä z radov študentov. Z nich sa vytvorila na jeseň roku 1951, Oblastná skupina č.6 Tisovec s pôsobnosťou na území Tisovského krasu a Muránskej planiny. Túto skupinu viedol plných 41 rokov. Pod jeho vedením bolo prebádaných viac ako 160 jaskýň, priepastí, vyvieráčiek, ponorov a iných krasových javov. Skupina pod jeho vedením zaznamenala viaceré významné objavy. Boli to najmä prieniky do podzemných priestorov Bobačky, Teplice, Michňovej, Jazernej, Netopierov, Kostolíka a mnohých ďalších jaskýň. Spracoval hydrologiu

skúmaného územia a venoval sa mapovaniu jaskynných priestorov. Svoje poznatky prezentoval radom odborných článkov v jaskyniarskych periodikách a časopisoch. Je autorom dvoch knižných publikácií – *Rimavskou a Muránskou dolinou a Za svetlom karbidky*. Meno Svätopluka Kámena bolo známe aj v jaskyniarskych kruhoch v Čechách, Poľsku i vtedajšej Juhoslávii.

Za svoju dlhoročnú prácu v speleológii bol profesor Kámen v roku 1979 ocenený plakétou Správy slovenských jaskýň, v roku 1987 Zlatou medailou Slovenskej speleologickej spoločnosti za významnú speleologickú činnosť a skupina Striebornou medailou za rozvoj speleológie. V roku 2001 mu bola za rozvoj a propagáciu jaskyniarstva a ochranu prírody udelená Cena primátora mesta Tisovec in memoriam.

Príchodom profesora Kámena a založením jaskyniarskej skupiny sa začala novodobá éra systematického prieskumu podzemných a povrchových krasových javov na území Tisovského krasu a Muránskej planiny. Plne si uvedomujeme, že nebyť tohto človeka neexistovala by skupina s takými výsledkami a naša verejnosť by bola ochudobnená o mnohé krasové skvosty Tisovského krasu a Muránskej planiny.

Ivan Kubíni

ZUŠOVINKY

Je začiatok decembra a myslím si, že práve prišiel ten správny okamih na znovuzrodenie Zušoviniek. Vítam preto všetkých našich priaznivcov a želim im príjemné čítanie.

V tomto čísle by som Vás chcel informovať o všetkom, čo sa udialo v škole od otvorenia školského roka 2007/2008.

Ako sme začali

Školský rok 2007/2008 sme odštartovali s dvomi úplne novými triedami a jedným malým skladom, ktoré sa narodili na prelome augusta a septembra. Ich krstných otcov a mamy, ktorí sú zodpovední za ich narodenie, budem menovať neskôr. Omladil sa nám aj kolektív. Tu sú jeho zástupcovia.

Vedenie:

Mgr. Milan Matucha – keyboard, gitara, basová gitara

Pedagogický zbor:

Elvíra Nagyová – klavír

Mgr. Ľubica Sabová – PHV, HN, akordeón

Mgr. Oksana Sčúrová – spev, klavír

Hajnalka Vargová – klavír

Ján Lakatoš – husle, gitara

Vojtech Oláh – zobcová flauta, klarinet, saxofón, priečna flauta, bicie

Mgr. Ivana Szökeová – výtvarný odbor

Mgr. Marta Svobodová – literárno-dramatický odbor

O účtovníctvo školy sa stará Ing. Jana Hlásková a o jej čistotu Katarína Bohušová.

Študijné odbory a hlavné predmety

V samotnej podstate nedošlo od minulého školského roka ku zmene študijných odborov.

Hudobný odbor: klavír, keyboard, akordeón, husle, gitara, basová gitara, zobcová flauta, klarinet, priečna flauta, saxofón, cimbál, spev

Výtvarný odbor: kreslenie, maľovanie, modelovanie, grafika

Literárno-dramatický odbor: recitácia, rétorika, mimika, pohyb

Čo sme už stihli?

– v rámci koncertu, venovanému obetiam represálií, ktorý sa konal v tisoovskom evanjelickom kostole 28.9.2007, sme sa prezentovali dvoma skladbami. Prvou z nich bola skladba od nestora slovenskej operetnej scény Gejzu Dusíka Pieseň o rodnej zemi. Vytvorili sme zaujímavé zoskupenie muzikantov a spevákov ZUŠ, ktorým výdatne pomohol DSZ Lykovieňky. Druhú skladbu autora Petra Ličku pod názvom Ave Maria zaspievala Mgr. Oksana Sčúrová.

– 17.10.2007 sme pripravili program venovaný 10.výročiu Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb v Tisovci. Výstupenie dopadlo výborne a dostalo sa nám od obyvateľov a vedenia

domova vrelého poďakovania. Ďakujeme za pozvanie a radi pridáme pozdraviť obyvateľov aj v predvianočnom čase.

– 26.11.2007 sa po dohode riaditeľov ZUŠ a DD Škovránok uskutočnilo príjemné popoludňajšie stretnutie žiakov ZUŠ a obyvateľov DD, ktoré bolo zamerané na predstavenie hudobných nástrojov, ktoré sa vyučujú v ZUŠ. V rodinnej atmosfére sa predstavili žiaci z jednotlivých tried v sólových aj komorných zoskupeniach. Na záver si pripravili prekvapenie v podobe tanca detí z DD. Akciu môžeme hodnotiť ako veľmi vydatenú a ďalšia spolupráca bude pokračovať rodinným koncertom, do ktorého sa zapoja deti DD už po druhý krát.

Boli sme pozvaní

19.10.2007 bola prostredníctvom kvarteta Matucha, Sabová, Sčúrová, Svobodová naša škola prítomná na koncerte pri príležitosti 55. výročia vzniku ZUŠ v Revúcej. Pozvanie prišlo od samotného riaditeľa ZUŠ Mgr. Michal Šimka, s ktorým naša škola nadviazala bližšiu spoluprácu už pred rokom. Jej pokračovaním bude účasť na Rodinnom koncerte.

Mimoškolské aktivity

19.11.2007 sme si do školy prizvali vzácneho hosťa. Ľubica oslovila Mgr. art. Ján Valentíka, alebo prasto nášho Janka, aby prišiel medzi našich žiakov vyrozprávať svoje zážitky zo štúdií a dlhoročnej práce v slovenskom rozhlas. Aby to nemal také jednoduché, bol prinútený odpovedať na otázky žiakov, čo však Jankovi nerobilo vôbec žiadny problém. Dve hodiny preleteli ako víchor a my sme sa rozišli až po večeri. Po akej? Podávalo sa obľúbené Jankovo jedlo a to kukurica s makom. Akcia sa opäť vydarila.

PodĎakovanie

Za vystúpenie v evanjelickom kostole sa chcem touto cestou poďakovať Ľubici, Hajnalke, Vojtovi a Jankovi za prípravu jednotlivých nástrojových partov a za nadviazanie skladby, Oksane za prípravu speváckej zložky a Marte za prípravu detí zo zboru a za sólový vstup (priezviská uvádzať nebudem, nakoľko ich už po tomto článku budete všetci poznať aj po mene). Za prípravu žiakov na ostatné vystúpenia patí vďaka okrem už spomínaných učiteľov ešte našej Elvíre, Marte za prípravu detí z LDO a Ivanke za vyhotovenie krásnych vianočných pozdravov.

Čo nás čaká?

V prvom polroku nás čakajú nasledovné vystúpenia a aktivity:

– 11.12. o 16.00 – Vianočný benefičný koncert ZUŠ, z výťažku ktorého časť bude venovaná detskému fondu OSN pod názvom UNICEF. Srdečne Vás pozývame!

– 12.12 – účinkovanie na Vianočnom koncerte v evanjelickom kostole v Tisovci

– 13.12 – vianočný pozdrav venovaný dôchodcom CSM a.s.

– 14.12 – účinkovanie v rámci prehliadky speváckych zborov Daxnerov Tisovec počas výstavy Vianočná nálda

– 21.12 – vianočný pozdrav venovaný zamestnancom závodu CALMIT, spol.s.r.o.

– vianočný pozdrav venovaný obyvateľom domova dôchodcov. (termín ešte nie je upresnený)

– začali sme s prípravami Rodinného koncertu, ktorý je naplánovaný na 14.február 2008

Informácie

Školné je v tomto roku nasledovné:

– individuálne štúdium – 170 Sk

– skupinové štúdium – 150 Sk

Všetky zľavy pre žiakov navštevujúcich viac odborov naraz ako aj rodičovský príspevok sú nezmenené z predchádzajúceho roka. **Školné je potrebné uhradiť do 15.12.2007!**

Extra poďakovanie!

Tu teda uvádzam hlavné údaje o našich troch novonarodených:

Meno: učebňa č.1, učebňa č.2, sklad

Rodičia: Roman Kordík, Michal Maďar, Pavol Kurek, Julko Krajčí, Branislav Hradovský ml., Milan Matucha, Ľubica Sabová, Ivana Szökeová, Vojto Oláh, Janko Lakatoš.

Osobitne chcem poďakovať poslancom MZ pri MsÚ ako aj pánovi primátorovi Ing. Petrovi Mináčovi za to, že podporili projekt prístavby. Môžem ich ubezpečiť, že zdvihli ruku za správnu vec. Dúfam, že spolupráca bude pokračovať aj naďalej.

To však nie je všetko. Ďalšiu našu učebňu hudobnej náuky sme sa rozhodli hodiť do gala, pričom o výber nového šatu sa postarala Ľubica spolu so svojimi poradcami. Konkrétne sa jedná o nasledovné rodiny: rodina Struhárová aj so starým otcom, rodina Vetráková a rodina Cavarová. Špeciálne poďakovanie patí Elenke Chomovej s dcérou Eliškou za dotvorenie celkového dojmu triedy nástennými maľbami. P.S.: Ak som na niekoho zabudol, nech mi prepáči. Nebolo to naschvál!

Coda

Čo na záver? Keďže sa blížia najkrajšie dni v roku, chcel by som v malom predstihu zaželať všetkým našim priaznivcom príjemné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších, pevné zdravie a splnenie tých najtajnejších želaní. Stretneme sa spolu v Novom roku 2008. Kontakt: zustisovec@azet.sk, prípadne volajte na tel. číslo 047/54 93 272, Po - Pi v čase od 9.30 – 17.00.

Mgr. Milan Matucha

Popoludnie plné hudby v detskom domove Škovránok v Tisovci

Taký sychravý jesenný deň sa dá celkom pekne prežiť, keď ku vám zavíta milá návšteva.

Nám sa podarilo prežiť také pekné popoludnie v spoločnosti detí zo Základnej umeleckej školy v Tisovci spolu s ich vyučujúcimi dňa 26.11.2007.

Naši hostia priniesli so sebou rôzne hudobné nástroje a dobrú náladu. Dozvedeli sme sa, čo sa môžeme v základnej umeleckej škole učiť, aké hudobné nástroje poznáme, ako sa na nich hrá. Zapájali sme sa do

sprievodného slova p. riaditeľa a aj my sme ho v niečom poučili. Napríklad, že taký hudobný nástroj je aj píšťalka a vodná vzduchovka. Autor tohto divného slovného spojenia /nás 6 ročný A./ sám nevedel popísať, čo tým myslí. Takže bolo aj veselo. Deti nám spolu so svojimi učiteľmi zahrli skladby, zaspievali pesničky. Aj naši sa zapojili do programu a prispeli ukážkou hip-hop tanca.

Veríme, že aj v budúcnosti nás ešte deti zo základnej umeleckej školy navštívia,

predvedú nám, aké sú šikovné, čo sa môžeme od nich naučiť, v čom si máme brať od nich príklad.

Ďakujeme veľmi pekne p. riaditeľovi, vyučujúcim a deťom za ich vzácnu návštevu a už teraz sa tešíme na budúce stretnutie.

Škovránčatá z detského domova

Radujme sa , veselíme sa

... ale nie naozaj. Pán Fuzik, predseda Slovenskej samosprávy v Maďarsku – podľa novinového článku – oznamuje, že proces asimilácie Slovákov sa spomalil, ale stále pokračuje. Slovenčina sa vytráca už aj z rodín, kde sa hovorilo len po slovensky. Z pôvodných 400.000 Slovákov – pri sčítaní ľudu v roku 2001 – k slovenskej národnosti sa prihlásilo len 17.000. Dnes to bude ešte menej. V skutočnosti ich je viac ako 100.000, len sa neprejavujú ako Slováci, aby nemali problémy. Podobne je to aj v Poľsku. Odkedy krakovský arcibiskup, pozdejší pápež Ján Pavol II. vyhnal slovenských kňazov z Poľska, ktorí tam prišli na žiadosť slovenskej menšiny, tak aj táto kedysi veľmi živá a po styku so Slovenskom túžiaca komunita začína národnostne živorit'. Keď na Stalinov rozkaz od Československa odtrhli Podkarpatskú Rus proti jej vôli, nechali sme tamojších Slovákov ich osudu. Akoby sa za nimi zavrela zem. Základná chyba, že sa odnárodňovanie deje, je v nás ale i v postoji našich politikov a vo vzdelávacích prostriedkoch. Minulá vláda, aby sa udržala pri moci, spojila sa s SMK. Tým faktom odsunula niektoré životné problémy, medzi ktoré patrí aj odnárodňovanie Slovákov, do úzadia. SMK úzko spolupracovala a spolupracuje s Maďarskou vládou. Neverím, že by maďarská vláda nedostala od SMK akékoľvek informácie zo zasadnutí vlády SR, až by o to požiadala. Aj keby boli tajné. Ani jedna koalícia strana sa neopovázila poukázať na pohromu, ktorá stíhala slovenskú menšinu v Maďarsku. Dôležitejšie im bolo, aby si udržali moc ako osud Slovákov. Maďarská vláda v spolupráci s SMK sa stáva čím ďalej agresívnejšou proti Slovensku. Slovenskí politici – opäť. Sú reprezentanti pštrosej politiky – pchajú hlavu do piesku, nič nevidia, nič nepočujú, tak sa nič nedeje a netreba nič robiť. V maďarských školách (aj na Slovensku) sa učia o „Feldvidéku“. Poslanci Slovenského snemu za SMK na zjazde v Maďarsku sa podpisujú ako reprezentanti Feldvidéku atď. SMK nenechá nič na náhodu. Ide systematicky za svojim cieľom – autonómia južných okresov a potom pripojenie k Maďarsku. Som presvedčený, že pri postoji našich vlád a slovenskej verejnosti tak ako to je dnes, sa im to aj podarí. My odnárodňovací proces tutleme. Maďari šikovne získavajú medzinárodnú mienku ohľadne potlačovania (neexistujúcich) menšinových práv. Robia tak cez rôzne medzinárodné inštitúcie, včítne Európarlamentu. Opakovaným rozmazávaním a zveličovaním nepodstatných malicherností budujú o nás obraz ako o nesprátnych ohrozujuúcich poriadok v Európe. Nemecké noviny vyjadrili názor, že asi bola chyba prijať nás do EU. Celkom súhlasím s názorom, že niektorí maďarskí politici sú ako obchodníci s teplou vodou s výnimočným talentom ako ťahať verejnosť – hlavne zahraničnú – za nos, teda zavádzať pri presadzovaní svojich záujmov. Ich arogancia je nevyčerpateľná. Keď poslanec Slovenského snemu za SMK za chrabrot tejto inštitúcie poslal obžalobu proti Slovákovi do EU, na základe tohto sa konala inšpekčná návšteva komisára EU, pána Svobodu. Súčasne sa začali diať neobyčajné veci, ktoré sa dajú nazvať arogantnosťou. Ja tvrdím, (a nielen ja) že je to porušovanie slovenskej suverenity a snaha vyvolať nepokoje, aby pred spomínanou inšpekciovú v napätej situácii medzi nami a Maďarmi mohli poukazovať na netolerantnosť Slovákov. Maďari totiž usporiadali zjazd zahraničných Maďarov na Slovensku, v Komárne. Neviem si predstaviť zjazd zahraničných Nemcov z Brazílie, Argentíny atď. v Čechách (Sudety) alebo v Poľsku. Nemci sa už z takých prešľapov po vojne vyliečili. Maďari ešte nie. Krátko pred tým novozaložená fašistická Maďarská garda prehlasuje, že sa chystá na obranu proti Slovákovi, Rumunom a Chorvátom. Teda vnáša napätie do Karpatskej kotliny, do oblasti, kde sa sami Maďari vymenovali za ochrancov tohto priestoru. Cieľom gardy je aj zvýšiť sebadomie Maďarov. Maďarský premiér pod tlakom prehlásil, že on s tým nesúhlasí, ale nič nerobí, aby rozpínaniu sa tejto fašistickej organizácie spravil koniec. Krátko na to 600 nových gardistov

skladá prísahu na námestí v Budapešti za prítomnosti jasajúceho tisícového davu. Na čo sa asi pripravujú? Ešte pred odoslaním spomínanej sťažnosti slovenského poslanca na Slovákov do EU bola dohodnutá schôdzka medzi premiérmi Slovenska a Maďarska. Maďarský premiér po odoslaní sťažnosti bez udania dôvodu schôdzku zruší. Keď slovenský premiér po čase navrhuje novú schôdzku za účelom zmiernenia napätia, ktoré nastalo ak o výsledok postojov maďarského premiéra a maďarských politikov, jeho maďarský kolega toto odmieta, lebo „... takéto stretnutia majú význam len vtedy, keď sa bude diskutovať o konkrétnych veciach.“ Podľa neho zmiernenie napätia nie je dôvod na diskusiu. To vyplýva aj z toho, že v spomínanej kritikej dobe maďarský prezident a predsedkyňa maďarského parlamentu prídu na juh Slovenska bez toho, aby sa predtým aspoň zmienili slovenským predstaviteľom o ich zámere, čo je elementárna slušnosť, zvlášť až chceli zlepšiť naše vzťahy a nie raťinované zvýšiť napätie. Chovali sa ignorantsky, tak akoby Slovensko bolo vazalské územie (Feldvidek), čo zatiaľ ešte nie je. To, že jednali s SMK, ale neuvažovali o stretnutí so slovenskými predstaviteľmi, túto tendenciu ešte potvrdzuje. Ten, kto pozná maďarskú históriu „panského národa“, ich chovaním nie je prevapený. Ani ich arogantným prehlásením, že aj naďalej budú tak chodiť. Najbližšie (oni to už vedia dopredu) prídu na pozvanie SMK do Košického kraja. Tieto provokačné akcie, podľa môjho názoru, majú pobúriť Slovákov k nežiadúcim reakciám pred príchodom pána Svobodu a vysondovať, ako ďaleko môžu ísť s provokáciami a čo si môžu dovoliť. Hneď po odchode pána Svobodu maďarská predsedkyňa parlamentu sa strela so slovenským reprezentantom, čo predtým odmietla. Toto potvrdzuje horeuvedenú dohodu a zviditeľňuje spoluprácu SMK s maďarskou vládou proti Slovensku. Nielen podľa môjho názoru maďarskí politici vedeli obsah SMK sťažnosti do EU a na základe toho usmerňovali svoje chovanie. Toto, samozrejme, sú len dohady. Ozrejmiť by ich mohla len maďarská strana. Nám len prichodí dúfať, že spolupráca medzi Maďarskom a Slovenskom bude pokračovať, ako ju začala pani ministerka po odchode európskeho komisára, kedy sa uzavrela dohoda o stavbe dvoch mostov nad Ipľom, čo umožní maďarskej menšine intenzívnejší vzťah s Maďarskou republikou. Dúfam, že pán Svoboda si opravil názor na utlačanie maďarskej menšiny, keď sa dozvedel (až mu to vôbec niekto povedal), že najvyšší predstavitelia slovenského politického života, včítne „maďarobijcu“ Slotu, skladali prísahu do rúk zastupujúceho predsedu najvyššieho úradu Slovenskej republiky – Slovenskej národnej rady – pána Bugára, príslušníka maďarskej národnosti. Prichodí nám len dúfať, že pán Svoboda navštívi aj zdemocovanú slovenskú menšinu v Maďarsku, aby mohol po porovnaní vyhlásiť svoj názor, keďže aj pri odchode zo Slovenska si myslí, že maďarskej menšine treba ísť viac v ústrety. Sťažnosti o utlačovaní maďarskej menšiny pokladá za oprávnené. Aby sa pán Svoboda trochu upokojil, mali slovenskí politici skladať sľub po maďarsky? Slovenská menšina sa nikdy nestavala proti Maďarom ako štátotvornému národu, hoci boli a sú týmto národom potlačovaní. Pán Svoboda zistil, že je to preto, lebo slovenská politika nemala a nemá v záujme podpichovať slovenskú menšinu proti štátotvornému národu. Aj napriek historickým faktom dokumentujúcim agresiu Maďarov voči Slovákovi, títo nikdy nemali požiadavky na vrátenie územia, ktoré v minulosti patrilo im (napr. oblasť Balatonu). Nikdy nenapadli maďarské územie, čo sa o Maďaroch povedať nedá. Spomníme len okupáciu východného Slovenska vojskami Bélu Kúna. Obsadenie južného Slovenska so zverstami tam napáchanými horthyovskými bandami. Bombardovanie Spišskej Novej Vsi, no a samozrejme bratská pomoc, ktorú s ochotou Maďari poskytli južnému Slovensku. Obsadili slovenské územie, ktoré im za spoluprácu daroval Hitler pri Viedenskej

arbitráži.

Čo sa týka maďarstva, sú Maďari všade na svete bez ohľadu na náboženstvo, politické presvedčenie, zmeny režimu, situácii vo svete a iných okolností, vždy jednotní. Preto po každej porážke sa ostrasú a dostávajú sa do popredia, lebo im nechýba sebadomie a odvaha, ak už nie falšovať, aspoň prikrášľovať svoje dejiny. U Slovákov sa stráca pud sebazáchovy, ak sa už aj nestratil. Nórsky novinár Egil Lejon v článku publikovanom v časopise Európa Vincet konštatoval, že Slováci trpia nedostatkom nacionalizmu, ináč by nemohli trpieť krivdy páchané Maďarmi, najmä v posledných dvoch storočiach. Inde som sa zase dočítal, že je na počudovanie, že do slovenského parlamentu opäť a opäť sa dostávajú aj takí slovenskí politici, ktorí neváhajú sa spájať s inonárodným nacionalizmom (maďarským) proti záujmom vlastného národa, aby naplnili svoje vlastné egoistické ciele. Zrejme sa to týka minulej vlády, ktorá sa spojila s SMK, aby sa udržala pri moci. Aj dnes vidíme, že pocit krivdy z volebnej porážky u dnešnej opozície je silnejší, ako pocit vlastenectva. Ani vláda, ani opozícia nedbajú, čo sa deje so slovenskou, pre nás veľmi dôležitou, menšinou v Maďarsku.

Zdeľovacie prostriedky, z ktorých časť už nie je v slovenských rukách, prináša informácie z rozhodujúcich momentov v našom živote zašifrované tak, že podporujú cudzie názory. Ignorujú pozitívne prvky štátnej politiky. Slovenská verejnosť otupená limonádovými telenovelami a úbohými programami si nevšíma, že Titanic sa blíži k ľadovcu. Treba sa zamerať na výchovu občanov. Spomínané limonády aspoň čiastočne nahradiť vážnejšími programami o histórii a kultúre, aby si národ uvedomil svoje ja – vlastenectvé, ale nie šovinistické. Musíme skončiť s pomýleným alibistickým chápaním tolerancie, hlavne našimi politikmi. Keď ja budem tolerovať podpäťové akcie toho druhého – nič alebo len veľmi málo robiť niečo prítomnému dúfajúc, že sa umúdi, je veľký omyl. Bude útočiť ešte viac, lebo nás vníma ako bezbranných a nie slušnejších, akoby sme si priali. Slabí také údery nevracajú.

Čo sa týka našej menšiny v Maďarsku, netreba nič viac alebo inak robiť, len tak ako to robia Maďari s ich menšinou na Slovensku. Bezpodmienečne zvýšiť kontakt s našou menšinou. Poskytnúť masívnu finančnú pomoc školám. Usporiadať zájazdy na Slovensko pre mládež, rekreačné pobyty spojené s jednodennými zájazdmi do historických miest. Pred príchodom na Slovensko dodať informačný materiál, kam pôjdu a čo budú vidieť. Absolvovať prednášky s historickým obsahom, aby videli, že nie sme menejcenní atď. Zamerať sa na mládež, tí starší sa zreslovakizujú. Poslať uvedomelých učiteľov – toto je veľmi dôležité aj pre Vojvodinu. Tam sa Slováci držia 200 rokov. Dnes sa zvyšuje počet zmiešaných manželstiev, tak treba priťahnúť tých iných a nie naopak. Neposielaj peniaze do krajín, kde slovenská menšina nestojí o školu alebo je len formálny záujem, ale sústrediť sa a to veľmi intenzívne na Vojvodinu, Maďarsko, Poľsko a Podkarpatskú Rus. Nakrútiť čo najskôr rozhovory so Slovákmi z týchto krajín. Nezabudnúť poselať časopisy, pomôcť vybaviť kultúrne zariadenia, podporiť spevokoly atď. Pracovníkov odmeniť zájazdom na Slovensko, na kultúrne podujatia. Treba sa medzinárodne zviditeľniť, presne ako to robia Maďari. náš korešpondent poslal článok z Budapešti, kde je akreditovaný, do „Kultúry“, v ňom vyberá len niektoré state z publikácie, ktorú vydalo Maďarsko, aj s anglickými titulmi a rozposlalo do sveta, včítne Európskeho parlamentu. To sú dojmavo opisuje, ako sa Maďarsko stará o slovenskú menšinu (ktorá je nedeľkavá, aby sa mohla pomádať). Som presvedčený, že osud našich menšín nás musí zaujímať. Tí, ktorí by boli ochotní o tomto debatovať, nech dajú svoje meno, adresu a telefónne číslo do schránky – Bakulínho 922, alebo na Kultúrne stredisko. Ak prejaví záujem o túto tému aspoň 10 ľudí, oznámim čas a miesto konania debaty.

MUDr. Jaroslav Rafaj

Slovenská speleologická spoločnosť, Speleoklub Tisovec.

Tisovský kras.

Tisovec a jeho okolie sa vyznačuje bohatou rozmanitosťou prírodných hodnôt živej a neživej prírody. Pestrá flóra a fauna je esteticky doplnovaná krasovými javmi na územiach, ktoré sú geologicky budované karbonátovými horninami. Na týchto územiach sú zastúpené takmer všetky formy povrchových a podzemných krasových javov.

Tisovský kras (*Lukniš 1951*) leží západne od Tisovca. Tvorí samostatnú krasovú jednotku, ktorú oddeľuje od kryhy Muránskej planiny dolina potoka Furmanec.

Medzi speleologicky najhodnotnejšie územie patrí planina Suché doly, na ktorej sú zastúpené takmer všetky povrchové a podpovrchové krasové

javy. Dve línie okolo štyridsiatky závrto, vznikli na zlomových poruchách juhovýchodno – severozápadného a východno – západného smeru. Farbením vody bolo zistené, že Suché doly odvodňuje krasová vyvieračka Teplica v doline Furmanca. Vo vyvieračke vyúsťuje sústava podzemných priestorov smerujúcich pod Suché doly. Zložitý podzemný labyrint jaskyne Teplica je čiastočne zaplavený vodou. Jaskyňou preteká aktívny riečny tok s jazierkami a vodopádom vysokým 12 m. Južne od Teplice sa nachádza Periodická vyvieračka napájaná z Jazerej jaskyne.

V Suchých doloch sa nachádza najhlbšia jaskynná priepasť tohto územia – Michňová s deniveláciou -105 m. V jej blízkosti bola objavená v r. 2006 Nová Michňová so sústavou mohutných priepastí. Ich prepojenie je otázkou času. Známa je jaskyňa Netopierov, jaskynný

systém a významný ponor Daxner, ktorý má v súčasnosti dĺžku 200 m.

Južne od Suchých dolov sa nachádza krasová tiesňava Hlboký jarok s blízkou jaskyňou Kostolík. Zvláštnosťou jaskyne je stropné koryto a meandrujúce chodby s výrazným prejavom erozívnej činnosti vodného toku pri modelovaní tvaru a charakteru jaskyne.

Výraznou dominantou Tisovského krasu je masív Hradovej (893 m.n.m.) s Okrúhlou skalou a Hrebeňmi. Na južných svahoch masívu sa nachádza priepasť Rysie hniezdo (-65 m.), jaskyňa Pekarova, Hradová č.31 a množstvo ďalších menších jaskýň.

V južných okrajových územiach Tisovského krasu (Jaslište, Rangaska, Za Borovou) sa nachádzajú ďalšie speleologicky menej zaujímavé jaskyne.

Ivan Kubín

E. S. Orphanides – zakladateľ organizovaného ovocinárstva v Liptove

Výber z ovocinárskej kroniky

Orphanides študoval v Levoči. Mal sa stať farárom, ako jeho otec, no predčasná smrť otca a chudoba matky znemožnili jeho ďalšie štúdiá a preto sa stal učiteľom. Svoje učiteľské miesto nastúpil v Gočaltove, potom v Muránskej Dlhej Lúke a v Kameňanoch. Tu sa už venoval ovocinárstvu.

Ako dobrý Slovák v revolučných rokoch 1848 bol prenasledovaný a preto prijal pozvanie do svojho rodiska v Hybiach a tu pôsobil až do smrti 1895.

Bol to vynikajúci učiteľ, pracoval všestranne a okrem vlastnej práce v škole vyvíjal národnobuditeľskú činnosť medzi ľuďmi Liptova. Ako dobrý učiteľ, národovec mal smelé plány. Vtedajšie školstvo, plné zriadenie opisuje v kronike. Hybská škola v dobe jeho príchodu bola jednotriedna. Do školy chodilo 180 – 200 detí 1. až 6. triedy. Na jedného učiteľa až príliš veľa. Rozhodol sa radikálne riešiť túto situáciu, na úkor svojich ročných príjmov zohnal druhého učiteľa. Od cirkvi požadoval len zabezpečenie dreva pre druhého učiteľa a pár mečov zbožia. Vyučoval mladšie deti a vykonával všetky kantorské povinnosti. Cirkevná vrchnosť s tým súhlasila. S príchodom nového učiteľa mohol sa lepšie

venovať škole a ovocinárstvu.

V školskej kronike o tom píše: Vidiac chudobu a pustotu tohto podkrivánskeho kraja a veľkú biedu obyvateľstva, rozmyšľám o založení spoločnej stromovej záhrady, aby sa tak tomuto ubiedenému ľudu nový prameň živnosti otvoril a príležitosť k poučeniu a nasledovaniu zadať mohol. Veľmi miloval svoj ľud i národ a takouto činnosťou ho chcel odpútať od krčmy, záhľadivosti a biedy. Jeho húževnatou prácou sa mu to aspoň čiastočne podarilo. V roku 1848 predložil predstavenstvu návrh k založeniu stromovej záhrady a naznačil postup jej zriadenia. V úvode napísal! „Šľachetní podporovatelia obecného dobrého“. Blažení, kto hojne stromy sadi, neb on stálu odmenu nachodí. I keď kosti jeho dávno zhnú, v stíne stromov jeho potomkovia, Žehnajúce jemu sebe odpočinú. Kto nasadí mladých stromkov, chválu má i od potomkov.

Tieto jeho krásne myšlienky a návrhy nestretli sa však s pochopením ani u mestskej ani u cirkevnej vrchnosti. Od cieľa ho však neodradili a svoje myšlienky začal pretvárať v skutky sám. Zriadil za kostoľom ovocnú záhradu na svoje trovy. Bol v spojení s učiteľmi z Liptova, Gemera atď., odkiaľ mu poštou posielali semenáče, ktoré preštepovaním pretváral na úžitkové stromy. Svojim príkladom v Liptove ovocinárstvu prekliesnil cestu a svojmu ubiedenému ľudu nový prameň živnosti ukázať mohol. Za 10 rokov

vypestoval 3000 štepov a 2000 ríbeľových a egrešových kríkov, ktoré za lacnú cenu na celé Slovensko rozposlal. Svojich žiakov v škole cez zimu vyučoval teoreticky pestovaniu a štepeniu a na jar to s nimi robil prakticky. Napísal aj učebnicu pre žiakov. V roku 1889 zriekol sa učiteľstva a odšiel na odpočinok. Do školskej kroniky zaznačil tento posledný zápis: „Keď toto píšem som už 71-ročný v prácach zodratý, chorobami zoslabený, nezuživý starec. Pri sklone môjho života jako 49 rokov úradujúceho učiteľa, blaží ma to povedomie, že som čas života svojho lehkomyseľne nezmrskal, snažiac sa ako syn mestečka tohoto, dobrobyt ľudu napomáhať a to nielen v škole skrze výučbu diel, ale i živým slovom a príkladom v záhradníctve a ovocinárstve“.

49 rokov ťažkého učiteľského povolania a prenasledovania pre národné povedomie „ako aj málo uznania“ a pochopenia pre prácu, zlomili tohto telesne ale i duševne veľkého muža – učiteľa, národného buditeľa a priekopníka ovocinárstva a dňa 25. apríla 1895 zomrel. K jeho hrobu mu žiaci postavili náhrobný kameň a zasadili lipu.

Ľudovít Samuel Orphanides svojim celoživotným úsilím pre dobro národa kliesnil cestu. Záhrada je dnes pustá, lebo stromy, ktoré on dopestoval, dávno dožili.

Jaroslav Pavlikovský

Starý otec spomína na mladé roky v Ochtinej

Za dávnych mladých čias, keď si ľudia väčšinou sami dorábali potraviny, pomáhali im i susedia pri ich spracovávaní. Robili sa spoločné lúskania fazule, šúpanie kukurice, páračky peria a priadky. Na tieto práce schádzali sa dospelí, dievky a mláďenci.

Po skončení práce gazdiná pripravovala pohostenie, napiekla koláče, uvarila hruškové, slivkové alebo jablkové sušienky, kukuricu, ktoré pocukrovala a pomakovala. Gazda sa postaral o tekuté poučenie. Mláďenci doviedli harmonikára a už sa tancovalo, vystrájali sa žarty a bolo veselo. Keďže vtedy ešte nebol rozhlas a televízia, vyprávali sa rôzne súčasné a i dávnejšie príhody, veselé, smutné aj strašné až hrôzostasné.

Na jedných priadkach sa medzi iným hovorilo to, že kto chce vidieť všetky strigy v meste, aby od Lucie po Štedrý večer urobil bez klinca trojnohý stolček, prešiel s ním cez Krížne cesty a v kostole na poľnohospodárskych službách dobre sa pozeral na oltár, lebo že tam všetky strigy sú, ktoré šantia

v noci v meste.

Traja smelí mláďenci – traja kamaráti si povedali, že oni to skúsia, či je to pravda a tak medzi nimi aj môj starý otec si pripravil drevený materiál a pustil sa do práce. Od Lucie každý deň urobil niečo na stolčeku, lenže pri dokončovaní si porezal jeden prst, ktorý ho potom veľmi bolel a sa nehojil.

Na Štedrý večer potom s dokončeným stolčekom už netrpezlivo čakal na spomínanú chvíľu. Ešte pred poľnoucou prešiel cez Krížne cesty, na zvonenie vošiel do kostola a tam si sadol na miesto, z ktorého bolo dobre vidieť na oltár. Počas poľnohospodárskych služieb vraj videl očakávané ženy – strigy, medzi ktorými bola aj jeho krstná matka, ktorá sa mu aj pohrozila. Telom mu prešiel veľký strach. Preto po bohoslužbách hneď medzi prvými sa pobral domov zase cez Krížne cesty. Tu ho predišla spomenutá krstná matka a opýtala sa ho, či niečo videl. Potom mu zakázala, aby nikomu nič neprezradil.

Potom ho chytila za boľavý prst, trochu ho

pomádlila a povedala, že je boľavý a že ešte bude bolieť. A aj bolel.

Po roku, keď sa vracal zo spoločných bohoslužieb, zase na Krížnych cestách krstná mama ho predbehla a pochválila, že nikomu nič neprezradil, že sa dobre zachoval. Zase ho chytila za boľavý prst, pomádlila ho a zároveň potešila, že sa už zahojí. Tento sa po krátkom čase aj zahojil a starý otec mohol ním riadne pohybovať.

Neskôr prehlásil, že nikomu neodporúča takto robiť stolček, lebo pri tom prežil veľa strachu a i bolesti prsta.

Ako sa mám?

Deň môj nemá vône, bavy kvetu, jasú.

Plod žitia suchý len, len ako popel chutná, bez osvieženia trháť zo stromu času.

Rudolf Valent

Plastové okná – dodávka 7-14 dní. na Daxnerovej ulici v Tisovci.
048 6113798 alebo 0911 939647 0908 824382

Predám veľký slnečný 3-izbový Dám do prenájmu 3 izbový tehlový
byt na 1.poschodí, kumbál v byte + byt na Francisciho č. 832
2 pivnice a úložný priestor na v osobnom vlastníctve od marca
medziposchodí. Cena 250.000,-Sk. 2008.
0908 915668 0915 262884

Paralyzér: Ochráni Váš život Predám stacionárny bicykel
v nebezpečenstve. Cena od 2700,- (ROTOPEĐ) a rozkladací fotel.
Sk. Predaj len osobám nad 18 Cena dohodou.
rokov. Výhodný pre podnikateľov, 047 5493435
zvodné ženy a dievčatá, taxikárov,
predavačov...
048 6113798 alebo 0911 939647

Predám 4-izbový byt na 8 poschodí Predám podpivničenú, murovanú
na Daxnerovej ulici 1121 v Tisovci. záhradnú chatu zo záhradou
Cena dohodou. v lokalite Papiereň v Tisovci. Cena
0902 921621 80000,- Sk
5493721

Predám 1-izbový byt v osobnom Predám trojizbový tehlový byt
vlastníctve na Daxnerovej 958. neprerobený na Štefánikovej ulici.
Cena dohodou. Cena dohodou.
0908 947440 0908 901893 alebo 0907 664624

Predám veľký, slnečný jednoizbový Predám malé prasatá 15-20 kg
byt neprerobený na Francisciho 047 5493156, 0905 131444 alebo
ulici 808 v Tisovci. Cena dohodou. Hviezdoslavova 376 Tisovec
0907 602526

Dám do prenájmu dvojizbový byt

Predám dvojizbový družstevný byt na Daxnerovej ulici č. 1121
na 1. poschodí v pôvodnom stave. Súrne. Cena dohodou.
č.t.: 0903 544522

Dňa 21. decembra
2007 sa dožije
krásnych 80 rokov
JÁN BALOG
z Tisovca.

K jubileu želáme
pevné zdravie, pokoj
a pohodu.
Manželka Zuzana,
kristín synovia Ján,
Pavel a Milan
s rodinami.
Zároveň na jar roku
2008 oslávi
s manželkou
54 – té výročie
spoločného života.
I k tomuto výročiu
srdčne blahozeláme.

CITY-NET-INTERNET
ČASOVO A DÁTOVO NEOBMEDZENÉ
PRIPOJENIE K INTERNETU
321 SK
Akcia:
prve 3 mesiace bezplatne
Kontakt: 0904 544 522, 0905 544 522

Zo života tisovského Speleoklubu

Pri podrobnejšom skúmaní jaskyne Michňová boli objavené nápisy, ktoré dokazujú zostup do jaskyne v rokoch 1922 (Júlio Čipka), 1926 (Čech – Takáč), 1927 (Karol Hudák), 1930 (Krivoš, Kopper S., Takáč Samo). Predbehol ich však Štefan Marko Daxner, a to takmer o päťdesiat rokov. Aj keď v jaskyni nezanechal podpis, svoj zostup opísal v časopise v roku 1878. Najstarší opis Michňovej pochádza od Mateja Šuleka z roku 1803.

Členovia speleoklubu skončili prvú etapu rekonštrukcie VTS (Výskumná terénna stanica), ktorá spočívala v zosilnení narušených základov stavby. Pokračovalo sa v opravách a doplnení výstrojenia jaskýň Michňová a M-2 (Nová Michňová). Tri veľké otázky, ktoré nás trápili v jaskyni M-2, sa podarilo vyriešiť. Spolupráca Speleoklubu Tisovec a skupín Tartaros, Myotis a Sever Jeseník z Českej republiky priniesla výsledky. Podarilo sa preskúmať hornú časť šesťdesiatmetrovej priepasti, jej odtokový kanál, ako aj jeden, zatiaľ neznámy priestor. Horolezecká akcia trvala takmer tri dni. Výsledky rozšírili naše poznatky o jaskynnom systéme Teplica – Suché doly.

Ing. Dušan Hutka

PROGRAM „KINA POD HRADOVOU“ V DECEMBRI

4.12.
utorok
19.00

Denná hliadka – Rusko

České titulky.

Akčný, fantastický, triler, 130 min., vst. 50,-

11.12.
utorok
19.00

Nabúchaná - USA

Slovenské titulky.

Komédia, MP od 15 r., 129 min., vst. 50,-

Pripravujeme na január 2008

8.1. Posledná légia - historický veľkofilm

15.1. Next - akčný sci-fi triler

22.1. Hrdinovia a zbabelci - politický triler

29.1. Tesne vedľa - komédia

Oznam

Spoločnosť Mestské lesy Tisovec s.r.o., oznamuje občanom mesta, že objednávky na palivové drevo pre rok 2008 prijíma **do 31.12.2007**. Ceny dreva platné do 31.12.2007 sú nasledovné:

1, Listnaté palivo tvrdé (buk, javor, breza, hrab): 714,-Sk s DPH/prm
2, Listnaté palivo mäkké (osika, lipa, jelša): 630,-Sk s DPH/prm
3, Ihličnaté palivo: 595,-Sk s DPH/prm

Doprava za 1 prm (T148, T815): 119,-Sk s DPH
Ceny sa budú upravovať k 1.1.2008. Nový cenník bude včas zverejnený.

Objednávky môžu zasielať len občania mesta Tisovec, prípadne vlastníci rodinných domov v Tisovci a miestnej časti Rimavská Píla s max. množstvom 10 prm. na jeden rodinný dom.

tel.: 047/54 94564
fax: 047/5211150

Ing. Karol Kubíni, riaditeľ

Životné jubileum Prof. Jaroslava Urbana

V roku 2007 sa dožil v plnom zdraví významného životného jubilea Prof. Ing. Jaroslav Urban, PhD, profesor emeritus. Profesor Urban pochádza z Tisovca, kde sa narodil 24.2.1927. Ľudovú školu a gymnázium vychodil v rodnom meste. Vysokoškolské štúdium absolvoval na VŠT v Bratislave. Od 1950 pôsobí na Katedre automobilov loží a spaľovacích motorov STU v Bratislave. Profesor Urban je uznávanou vedeckou a odbornou osobnosťou doma i v zahraničí. Má bohatú publikačnú činnosť, ktorá zahŕňa tri monografie, množstvo vedeckých a odborných publikácií, skriptá a odborné knihy. Ako vedec a pedagogický pracovník vychoval stovky inžinierov, aspirantov a doktorandov. Posudzoval bakalárske, diplomové, dizertačné a doktorandské práce. Za celoživotné dielo v oblasti výskumu a za dlhoročnú pedagogickú prácu mu bola pri príležitosti životného jubilea udelená plaketa STU v Bratislave.

Ing. Dušan Hutka

Dňa 8. decembra
uplynú 5 rokov, čo nás
navždy opustila naša
matka
Mária KUBOVE.

Kto ste ju poznali,
venuňte jej tichú
spomienku.
S láskou a úctou
spomínajú synovia Ján, Pavel, Milan
a ostatná rodina.

Tisovský mesačník – mestské noviny občanov Tisovca a Rimavskej Píly. Vychádzajú 12 – krát do roka. Vydáva MsÚ Tisovec.

Povol. uzn. MZ 21/1991, reg. č. SKO/4. Redakcia: Mgr. Štefan Sabó, Juraj Brož, Miroslava Kojnoková. Tel.: 047/5493470. www.tisovec.com,
mail: kultura@tisovec.com, mskstisovec@centrum.sk. Grafická úprava a tlač: Oddelenie kultúry MsÚ Tisovec. Uzavierka posledný deň v mesiaci.
Fotografie bez označenia autora: Milan Slabej. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.

Pojem komunita je zo sociologického hľadiska definovaný ako spoločenstvo ľudí v určitom priestore, ktoré utvára samosprávnú jednotku. Teda aj naše mesto je komunitou, ktorá má svoje radosti aj problémy. V tejto našej spoločnej komunite žijú rôzni občania. Mladí aj starí, chorí aj zdraví. Dospelí aj deti, časť z nich je situovaná lepšie a máme aj ľudí chudobných. Určite niektorí z Vás by ešte našu komunitu rozdelili na majoritu a minoritu. Áno aj u nás žijú Rómovia. Kto sú? Odkiaľ prišli a prečo sú iní? Toto sú otázky, na ktoré je v našej spoločnosti stále málo odpovedí. Veľakrát sa venujeme Rómom len preto, lebo nám nič iné nezostáva a možno by väčšina z nás bola najradšej, aby všetci zo Slovenska „jednoducho odišli“.

Sú ale takisto občania Slovenskej republiky ako aj my, s rovnakými právami aj povinnosťami. V reálnom živote sú to však väčšinou ľudia žijúci na periférii našej spoločnosti ako marginalizovaná skupina na hranici chudoby.

Nezamestnanosť, nevyhovujúce hygienické podmienky, zlý zdravotný stav, nečistota, zlé hospodárenie s peniazmi, kriminalita, nízka vzdelanostná úroveň, veľkopočetné rodiny. Toto všetko je ťažko pochopiteľné správanie pre nás - majoritné obyvateľstvo. Je to ale znak reprodukovanej chudoby a nie je to etnický znak Rómov. Rómska komunita žije ale svojím vlastným životom, riadi sa svojou filozofiou, ktorá aj po tisícročí putovania svetom je v mnohom blízka jej zrodu. A tak ako si naše deti preberajú vzorce správania vo svojej rodine, presne je to tak aj v rodinách rómskych.

Úlohou komunitnej práce je zvyšovanie kvality života celej komunity a to znamená aj rómskej. Potreba sociálnej práce s komunitou vzniká - v prípadoch patologickej poruchy v spoločnosti a tiež v prípadoch tendenčného, spoločensky žiadúceho ovplyvňovania kultúrne, zdravotnej, hygienickej, vzdelanostnej úrovně v komunite. Práca s komunitou zahŕňa v sebe komplexnú činnosť v starostlivosti o jednotlivcov a prácu so skupinami v komunite. Od začiatku roku 2005 Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny participuje spolu s Fondom sociálneho rozvoja na projekte komunitných sociálnych pracovísk. Takéto pracovisko vzniklo aj v Tisovci od 1.7.2005. Mesto prispieva na činnosť pracoviska 5% celkových nákladov, 95% je mestu dodatočne uhrádzané z FSR.

Náplň práce komunitného sociálneho pracovníka: - mapuje lokalitu obce, v ktorej vykonáva komunitnú sociálnu prácu – zber demografických údajov, robí analýzu potrieb občanov lokality a využíva podklady najmä pre operatívne stanovenie cieľov svojej práce v krátkodobom a dlhodobom horizonte - pripravuje a realizuje rámcový plán hlavných úloh v mesačnom horizonte a dlhodobom horizonte, vypracúva o ich plnení správy a informácie, vedie záznamy o klientoch a pracovné výkazy - vyhľadáva občanov, ktorým treba poskytnúť sociálnu pomoc. Pracuje s komunitou v jej prirodzenom prostredí - poskytuje klientovi individuálnu pomoc a základné poradenstvo. Zisťuje osobnú, rodinnú a sociálnu anamnézu klienta.

- navrhuje klientovi spôsoby riešenia jeho sociálnej situácie a pomáha mu pri riešení jeho problémov. V nevyhnutných prípadoch ho distribuuje príslušným inštitúciám. V prípade potreby sprevádza klienta a uplatňuje jeho opodstatnené práva v inštitúciách. - sprostredkúva a realizuje aktivity a opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine, predchádzanie prehlbovania a opakovania porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu a zamedzenie vzniku a tiež nárastu sociálno-patologických javov v komunite. - sprostredkúva a realizuje aktivity a opatrenia zamerané na predchádzanie a riešenie sociálneho

Komunitná sociálna práca v Tisovci

vylúčenia a sociálnej deprivácie, vrátane vzdelávacích a podporných aktivít v oblasti zdravia, vzdelávania, zamestnanosti, bývania, občianskych práv a povinností.

- sprostredkúva a realizuje aktivity a opatrenia zamerané na predchádzanie a riešenie negatívnych stereotypov majoritnej skupiny k minoritnej časti komunity a naopak.

- spolupracuje s príslušnými inštitúciami a subjektami, realizuje konzultácie s odborníkmi a sprostredkúva informácie medzi klientom a inštitúciami v obci, ale aj v rámci územných obvodov príslušných orgánov – obecný úrad, úrad práce sociálnych vecí a rodiny, školy a školské zariadenia, zdravotné zariadenia a ďalšie štátne a verejné inštitúcie. Konzultuje s nimi prípady z hľadiska postupov ich riešenia.

Toto je vysvetlenie našej práce najmä pre tých občanov, ktorí o nás doteraz možno nič nevedia a doteraz nás nepotrebovali. Na území nášho mesta žije ale dosť početná časť obyvateľov a ich rodín, ktorým naše služby pomohli neraz v zložitých životných situáciách či problémoch. Zmyslom komunitnej práce je sociálne poradenstvo, ktoré vykonávame v kancelárii KSP a aj v teréne, pri návštevách v rodinách klientov. Poradenstvo sa týka napr. zabezpečenia sociálnych dávok, materských príspevkov, príspevkov k materským príspevkom, rodinných prídavkov, príspevkov na bývanie, dávky pre nízko príjmové rodiny. Klientom pomáhame pri hľadaní práce, pri vypisovaní žiadosti na ÚPSVaR, sociálne oddelenie, sociálnu poisťovňu, sociálnu kuratelu, súdy a mnohé iné inštitúcie. Navštevujú nás aj príbuzní z rodín, kde vznikol problém alkoholizmu, zanedbávania starostlivosti o maloleté deti, týranie, riešili sme podnety na správanie neprispôsobivých občanov aj sťažnosti susedov. Na našom pracovisku pomáhame vybaviť výživné na deti, preukazy ŤZP, dávame podnety na umiestnenie detí do DeD a ReeD, telefonicky vybavujeme a sprostredkujeme informácie pre sociálne odkázaných občanov. Pri tejto práci je nutné mať vedomosti sociálnych zákonov, rodinného práva, pracovného práva a hlavne vedieť pomáhať občanom bez rozdielov. To znamená, že klientov si nevyberáme a pomáhame všetkým, ktorí nás o pomoc požiadajú.

Druhou dôležitou činnosťou, ktorú vykonávame, sú návštevy v rodinách klientov. Rómskych rodín žije 12 v rómskej osade, ďalších 11 na Rimavskej Píle a 33 v Tisovci. V týchto rodinách žije spolu 164 detí. Rómske rodiny navštevujeme podľa toho, aký problém v rodine sme zaregistrovali. Snažíme sa kontrolovať hygienu v domácnosti a v okolí obydli, hovoríme o výchove, stravovaní detí a pravidelnom zabezpečovaní očkovania, návštev lekárov, dochádzke do školy a materskej školy. Výsledky tejto práce možno budú citeľné o pár rokov, pretože práca s touto komunitou je veľa krát veľmi náročná, ale často sa nám stane, že aj títo naši klienti sú za ňu vďační. Časť týchto rodín má svoje správanie s normami spoločnosti, starajú sa o svoje rodiny, deti nemajú problémy v škole. Viditeľná je však sociálna odkázanosť.

Navštevujeme aj rodiny minority a to tie, kde vznikol problém záškoláctva, neplatičstva, sociálna odkázanosť klientov, prípadne u týchto rodín vykonávame šetrenia: na jednorázové dávky od mesta, pre sociálnu kuratelu, súdy, detské domovy a niektoré šetrenia sme vykonávali aj na podnet školy a požiadanie detskej lekárky, príbuzných a susedov. Problémom sa stáva čoraz častejšie nadmerné požívanie alkoholických nápojov u matiek a z toho sa odvíjajúca nedostatočná starostlivosť o deti.

Počas roka 2006 sa nám podarilo zabezpečiť dva krát veľkú zbierku šatstva a hračiek pre sociálne odkázaných klientov. Začiatkom roka to bolo zabezpečenie humanitarnej pomoci ADRA. Hračky

sme z tejto zbierky rozдали aj do MŠ, knižnice, detskej ambulancie, DeD v Rimavskej Sobote, Školskej družiny pri ZŠ a ostatné šatstvo, bytový textil a hračky klientom. Druhá zbierka bola organizovaná v mesiaci november a december vo firme Accenture s.r.o. v Bratislave, kde zamestnanci darovali množstvo hračiek, hier, kníh a ošatenia. Časť hračiek a kníh sme odovzdali do novozriadeného MC Stonožka, časť sme pred Vianocami rozдали klientom a zvyšok bol po otvorení KC na Rimavskej Píle prenesený na zariadenie týchto priestorov. Aj naši občania si zvykli prinášať šatstvo pre sociálne odkázaných. Všetky tieto veci boli odovzdané klientom. V októbri tohto roka Mgr. Fialová so študentmi z EGT sprostredkovala z USA balíčky pre novorodencov v odkázaných rodinách. Tieto veci postupne odovzdávame matkám.

Podieľali sme sa na projekte rekonštrukcie budovy školy na Rimavskej Píle na Komunitné centrum. Zrealizovali sme dva malé projekty pre sociálne odkázané deti a to v r. 2006 pre rodinu dievčatka s downovým syndrómom a v septembri tohto roku pre 40 detí ZŠ. Podávali sme aj ďalšie projekty, týkajúce sa naplnenia činnosti v KC na Rimavskej Píle, ktoré bohužiaľ neboli podporené.

Naše pracovisko bolo vybrané medzi sedem na Slovensku, kde časť študentov UKF v Nitre – odbor sociálna práca, absolvuje svoju týždennú terénnu prax. Doteraz ju absolvovali traja študenti.

O činnosti v Komunitnom centre na Rimavskej Píle sa dozviete viac v budúcom mesiaci.

Najdôležitejšia pracovná činnosť KSP	2006	k 30.11. 2007
Poskytnutie poradenstva	756	781
Návštevy v rómskych rodinách	207	194
Návštevy v ostatných rodinách	78	102
Šetrenie pre MsÚ	23	18
Šetrenie pre sociálnu kuratelu	19	21
Šetrenie pre súdy	8	41
Riešenie záškoláctva v rodinách	34	38
Riešenie prípadov alkoholizmu	14	12
Osobné návštevy inštitúcií	162	141
Stretnutia s rómskymi deťmi	14	29
Sprostredkovanie trvalej práce	5	4
Umiestnenie a doprovod klienta do nemocnice	1	0
Umiestnenie dieťaťa do Diagnostického ústavu	2	2
Vybavovanie preukazov ŤZP	3	1
Vybavovanie dedičských konaní	3	1
Vybavovanie preukazov poistenca	3	2
Vybavovanie občianskeho preukazu	1	1
Vybavovanie rodných listov	2	3
Sprostredkovanie návštev u psychológa	5	4
Sprostredkovanie návštev u psychiatra	1	3
Doprovod klientov v inštitúciách	6	7
Prípady určenia otcovstva	2	1
Prípady deložovania rodín	3	2
Letné tábory pre psychicky deprivované deti	2	2

Irena Milecová, komunitná sociálna pracovníčka

Dôstojnosť vianočných sviatkov i človeka

Prichádza čas na zamyslenie, na pozastavenie v rýchlych tempe života.

Denné starosti, znásobené obavami z rastu cien, konfrontačné výročky ľudí politikov v vnášajú pocit zneistenia. Vnucujú nám svoje koalície a opozičné problémy na vrcholnej politickej scéne. Neustále presvedčovanie politikov o svojej pravde je už unavujúce, asi im nemá kto povedať že sú tu zanedlho vianočné sviatky.

Dôstojnosť obyčajného človeka sa týmto ľudom stráca v neustálom využívaní politiky na presadzovanie svojich zámerov, názory ľudí sa utápajú v presvedčovaní politikov o tom, že jedine oni majú právo na pravdu o pluralite názorov neradi počujú, často tu nastupuje rezignácia a ľahostajnosť. Je namieste položiť otázku prečo je to tak.. Je to znak tejto doby?

Vianoce sú symbolom dôvery v človeka, celoživotný zápas o dosiahnutie cieľov, spotrebný spôsob života, potláča pojmy ako sú: Pokora, porozumenie, viera. Treba znova vzkriesiť, tieto hodnoty, aby sa stali súčasťou života nás všetkých.

Okovy rezignácie, malochudnosti, nedocenenia- okliešťujú život, je čas porozmýšľať aj v týchto rozmeroch, doprajme Vianoce aj svojej duši.

Vianoce sú sviatkom rodiny, vrátia sa domov študenti, tí čo pracujú v zahraničí, prídu rodáci, lebo Tisovec a Rim. Pílu máme všetci radi.

Vianoce sú časom nádejí, predsavzatí, rodinnej pohody a darčiekov, ktoré by mali potešiť, predovšetkým je to doba dôstojnosti. O dôstojnosti života, životného štýlu, môže každý porozmýšľať. Na to všetko nám treba energiu ducha, ktorú treba stále obnovovať a tu je živná pôda- rodina, priatelia, susedia aj náhodné stretnutia nielen doma aj vo svete, kde sa nám rozutekala mladšia generácia, hľadajú hodnoty, aby sa znova mohli vrátiť domov.

Sviatky sú aj dobou spomienok, stretnutí. Ľudia porovnávajú to, čo bolo predtým, ako je to teraz, ako sa zmenili hodnoty u ľudí, ktorých poznáme, je na to čas. Je to čas radosti a porozumenia, nepremeškajme ho.

V. P. z T.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Mestské zastupiteľstvo ešte na augustovom zasadnutí deklarovalo vôľu a potrebu uskutočniť komunitné plánovanie sociálnych služieb v meste a m. č. Rimavská Píla. Na ostatnom zastupiteľstve bol schválený harmonogram komunitného plánovania a schválená riadiaca štruktúra v zložení: Ing. Valéria Huňová, PaedDr. Katarína Dominiková, Irena Milecová, JUDr. Zuzana Kederová, Bc. Martina Manicová, Jaroslav Lacko, Milan Bútor.

Komunitné plánovanie nám dá odpoveď na otázku ako veľá a aké sociálne služby treba vytvoriť, ako by mali byť v meste a m. č. Rimavská Píla rozmiestnené a aké ľudské, materiálne a finančné zdroje máme k dispozícii.

Cieľom je nájsť čo najvhodnejší a najefektívnejší systém a formu zabezpečovania sociálnych služieb (viac služieb, bližšie k občanom, vyššie kvalita).

Komunitné plánovanie je dlhodobý a otvorený proces a mal by byť ukončený – vypracovaný a predkladaný plán na schválenie mestskému zastupiteľstvu do konca roka 2009 a mal by riešiť ciele do roku 2015, výhľadovo do roku 2030.

Proces komunitného plánovania znamená vyhladávanie, zapájanie a diskusiu rôznych ľudí, práve preto, aby navrhnutý systém sociálnych služieb zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom.

Verím, že sa tohto procesu zúčastní široký okruh ľudí. Začiatkom nového roka sa vytvoria pracovné skupiny z rôznych sociálnych skupín (napr. seniori, občania so zdravotnými postihmi a pod.) do ktorých je vítaný každý ochotný občan a dobrý nápad.

O možnostiach konkrétneho zapojenia sa a priebehu komunitného plánovania bude verejnosť včas a vhodne informovaná.

JUDr. Zuzana Kederová, prednostka MsÚ Tisovec

Glosár tisovského parlamentu

Novembrové zasadnutie Mestského zastupiteľstva vojde do análov (dúfam, že len v množnom čísle...) ako zatiaľ najdlhšie v tomto volebnom období. Začalo sa pred 15. hodinou a skončilo o 22:30 a v programe malo viac ako 30 bodov. Hneď na úvod musím ale konštatovať, že niektoré body neboli náležite pripravené (čo nebolo prvýkrát), čím sa zasadnutie zbytočne zdržiavalo a naťahovalo.

Okomentovať celý priebeh zasadnutia by znamenalo vyčleniť v tisovskom klebetníku osobitnú prílohu, takže sa budem venovať len najzaujímavejším bodom. Na prípadné ďalšie otázky vďačne odpoviem na mestskej internetovej stránke.

V interpeláciách okrem iného zazneli témy:

- nezamestnaní sa musia ísť zapisovať do Hnúšte kvôli tomu, že zneužívali podpisy v Tisovci (od fušiek sa do Hnúšte odsakuje trochu horšie)
- aktívne práce niektorí naši občania zneužívajú aj na požadovanie takých prác, ktoré predtým robili sami
- v základnej škole sa premnožili vší – čo s tým?
- krádeže kanalizačných poklopov na cestách – treba to riešiť, nielen rozprávať (mimochodom, častokrát mám pocit, akoby sme v našom meste trpeli chorobou, ktorú som si nazval „verbaflia“ – o mnohých veciach len rozprávame, rozprávame a nič sa nedeje...)

Zo zasadnutia komisií vyberám:

- komisia výstavby riešila s vedením TEG budovu Sokolovne. Teda, stavbu čohosi, čo nahradilo zbúranú pôvodnú budovu. Je prinajmenšom smutné, že gymnázium pod rúskom tzv. rekonštrukcie zbúralo starú historickú budovu, a teraz nemá peniaze ani len na to, aby zakonzervovalo rozostavanú stavbu...

- komisia verejného poriadku prejednála vývoz TKO od budúceho roku, kedy ho budú prevádzkať Služby mesta vlastným vozidlom. Vďaka tomu ceny za vývoz nestúpnu, hoci náklady za uloženie odpadu rastú geometricky.

Dlhočakávaným bodom bola informácia firmy Univod s.r.o. o výsledkoch vrtov na Šťavici. Firma zrealizovala 8 vrtov, z ktorých plánuje vystrojiť 5 vrtov. Celková výdatnosť je dostatočujúca na to, aby sa mohol rozbehnúť projekt plničky, a zároveň zachovať doterajší prístup pre verejnosť. Firma by mala reinvestovať na Šťavici cca 70 miliónov korún. Škoda len, že na zasadnutie zastupiteľstva firma predložila taký návrh nájomnej zmluvy, ktorý neobsahoval základné požiadavky mesta a občanov: prístup verejnosti ku Šťavici, úprava celého areálu ako rekreačno – oddychovej zóny, podmienky výpovede nájomnej zmluvy atď. Nečudo, že návrh neprešiel a firma musí rokovať o novom návrhu so zástupcami mesta.

Pri schvaľovaní kroniky mesta za rok 2005 vyvstala základná dilema, či sa majú v kronike citovať anonymné názory napr. prispievateľov Tisovského mesačníka. Prevládol názor, že v kronike by sa mali objaviť v prvom rade objektívne fakty a informácie.

Pri schvaľovaní správ riaditeľov škôl o vyučovacej činnosti a úprave rozpočtu pre ZŠ sa zastupiteľstvo pristavilo pri informácii, že EGT od začiatku tohto roka neplatí školskej jedálni za stravu svojich žiakov. Študenti si za obedy pociťujú platia, ale škola neplatí za zvýšené prevádzkové náklady. Od nového roku totiž platí zákon, podľa ktorého pri súkromných a cirkevných školách má tieto náklady hradiť zriaďovateľ školy. Myslím si, že je to celkom logické – keď chceme mať školu, tak by som mal byť pripravený aj na znášanie nákladov na jej prevádzku, vrátane zabezpečenia stravy pre študentov.... Problém je v tom, že zriaďovateľ školy – biskupský úrad túto otázku začal riešiť spolu s vedením EGT až potom, keď riaditeľ ZŠ avizoval zastavenie stravy pre študentov EGT.

Zastupiteľstvo schválilo výšku prenájmu mestských lesov. Zlepšenie hospodárskeho výsledku Mestských lesov, s.r.o. umožnilo zvýšenie nájmu za tento rok z pôvodných 800.000.-Sk na 1.200.000.-Sk, čo by malo (zatiaľ) platiť aj na roky 2008, 2009. Pri pokračovaní doterajšieho priaznivého trendu a rozumných investíciách je reálne aj ďalšie zvýšenie nájmu.

Schválené boli aj zmluvy o poskytovaní služieb so Službami mesta s.r.o. na údržbu a opravy mestského osvetlenia a rozhlasu a na zabezpečovanie čistoty v meste. Podľa zmlúv podnik dostane od mesta paušálne 20.000.-Sk/mesačne za zabezpečenie údržby osvetlenia a rozhlasu (bez materiálu) a 30.000.-Sk/mesačne za zabezpečenie čistoty mesta (bez dopravu). Pevne verím, že schválenie zmluvy budú motivovať podnik ku zlepšeniu a skvalitneniu služieb. Kontrolórom môže byť každý z vás. Prípadné pripomienky k činnosti podniku môžete adresovať okrem vedenia podniku a mestského úradu aj svojim poslancom či na mestskú webovú stránku (tisovec.eu alebo www.tisovec.com).

Zo schválených nájmov stojí za zmienku zníženie nájmu pre predajňu kníhkupectva z dôvodu, že predajňa poskytuje aj služby turisticko – informačnej kancelárie mesta.

Na výber dodávateľa kamerového systému v meste bola schválená komisia. Škoda len, že (zatiaľ) nie sú prostriedky aj na nepretržitú obsluhu systému. Takže kamery nepomôžu policajtom na okamžitý zásah, len na zdokumentovanie prípadných priestupkov či trestných činov.

Konečne sa pohlí z miesta aj práce okolo realizácie novej koncepcie tepelného hospodárstva v meste. Zastupiteľstvo schválilo memorandum o spolupráci s firmou Intech Slovakia, s.r.o., ktorá má do 15.1.2008 predložiť návrh riešenia nového systému vykurovania. Základnou filozofiou je zníženie nákladov na výrobu tepla pri zlepšení regulácie dodávok tepla a teplej vody pre jednotlivé bytovky.

Ľady sa pohýňajú aj so Železnicami SR. Primátor predložil návrh železníc na prenájom budov železničnej zastávky v meste a v R.Píle. Keďže návrh nezohľadňoval súčasný úbohý stav budov, primátor bol poverený jednať so železnicami ďalej.

Ako vidíte, zastupiteľstvo má záujem riešiť problémy mesta, aj keď mnoho veď sa nedá riešiť hneď a teraz, ako by si to mnohí predstavovali. Preto prosím o trochu strpenia a porozumenia. Všetci sme na jednej lodi a len spoločnými silami bude tá loď plávať správnym smerom. Howgh!

Jaroslav Lacko